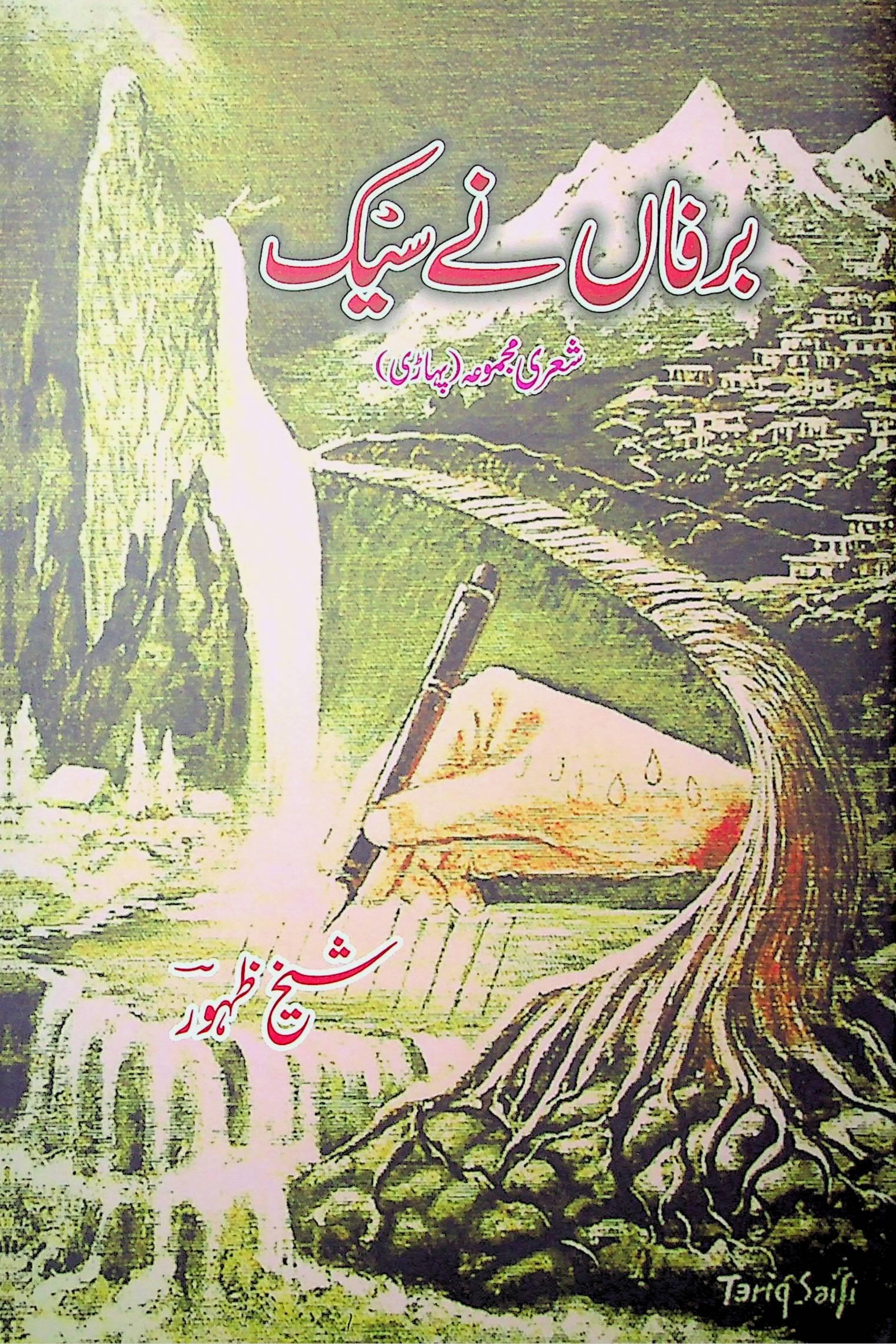
برفاں نے سیٹک

شعری مجموعہ (پہاڑی)

شیخ ظہور

برفاں نے سیُک

شعری مجموعہ (پہاڑی)

شیخ ظہور

کتاب ناناں:	برفاں نے سیک
نوعیت:	شاعری (پہاڑی)
لکھاری:	ظہورالدین
قلمی ناں:	شیخ ظہورؔ
پتہ:	سورنکوٹ۔ پونچھ
حال:	۶۸/ فیروز لین، سیٹلائٹ کالونی، ٹھنڈی موڑ۔ جموں
ای میل:	sheikhzahoor2@gmail.com
موبائل/وٹس اَپ نمبر:	7006743587
سنِ اشاعت:	۲۰۲۱ء
ترتیب وانتخاب:	عبدالواحد منہاس
کمپوزنگ تزئین:	عبدالواحد منہاس
سرورق:	طارق سیفیؔ
سرورق عمل:	بشیراحمد بصیرؔ
گنتی:	پانچ سو (۵۰۰)
مُل:	۴۵۰ روپے
چھاپہ خانہ:	کلاسِک پرنٹرس

Barfa'an Ne Saik

Poetry (Pahari)

Sheikh Zahoor

Year of Edition: 2021

Price: Rs.450/=

ناں لائی

"پہُرانواں جے پہُرا
مرحوم عزیزم غلام مصطفےٰ نے ناں"

فہرست

مقدمہ	ظفر اقبال منہاس	۵
دو گلاں ماہڑیاں وی	ڈاکٹر مرزا فاروق انوؔار	۱۰
ماہڑی گل	شیخ ظہوؔر	۱۲
حمد		۱۹
نعتاں		۲۱ تا ۲۸
سلام		۲۹
غزلاں		۳۱ تا ۱۲۸
گیت		۱۲۹ تا ۱۵۰
نظماں		۱۵۱ تا ۱۸۶
بچیاں نیاں نظماں		۱۸۷ تا ۱۹۷
کافیاں		۱۹۸
قطعے		۱۹۹ تا ۲۰۰

مقدمہ

میں اِس ویلے مصر نے شہر قاہرہ نے ضلع مآدی نے ہکن اپارٹمنٹ نچ بیٹھیا ناآں۔ ماہڑے سامنے شیخ ظہور ہوراں نا مجموعہ کلام اے تہ مگی اِس کلام ہور صاحبِ کلام نے بارے کُجھ نہ کُجھ لِکھنا اے۔ سچی تہ خُدا لگنی گل ایہہ اے جے اِس طراں نیاں ذمہ داریاں نی حق ادائیگی واسطے فراغت تہ ذہنی یکسوئی پہلی تہ اُتم شرط اے۔ جد کہ کُجھ نہ کرنیاں ہویاں وی ماہڑی چھوٹی اِنہاں دواں ای چیزاں تھیں اَج کل خالی اے۔ اِیو وجہ اے جے میں اِس طراں نیاں اکثر فرمائشاں ممکنہ حد توڑیں ٹالنا نی کوشش کرنا یاں، پر فر وی کدے کدائیں ہتھیار سٹنا پینے ہین تہ زیر تذکرہ معاملے نچ وی صورتِ حال کُجھ اِسے طراں نی ہے۔ شیخ ظہور اَج تھیں کوئی مہینہ یا اِس توں زیادہ عرصہ پہلیاں سرینگر ماہڑی سرکاری رہائش گاہ پر تشریف آور ہوئے ہور میں اِنہاں کی نہ نیہہ کری سکیا، پر حسبِ وعدہ اِنہاں نی فرمائش وی پوری نہ ہوئی تہ چار و ناچار مگی اِنہاں نا مسودہ مصر تہ ابوظہبی نے سفر نے دوران سنگ ہی چُکنا پیا تاں جے واپسی پر مگی مذید شرمندگی نا سامنا نہ کرنا پووّے۔ بہر حال میں مسودہ دِکھیا تہ پہلی ای پوڑی ور میں ایہہ گل صاف کرنا ضروری سمجھنا آں جے کسے وی کتاب، خواہ اوہ نثر ہووّے یا نظم نا پیش لفظ یا مقدمہ لِکھن والے نا منصب ہر گز ایہہ نیہہ ہونا جے اوہ بے رحم نقاد نا بے موقع تہ محل کردار نبھان نی کوشش کرے بلکہ اس نی ذمہ داری ایہہ ہونی اے جے اوہ انہاں خوبیاں کی بہتر تھیں بہتر لفظاں نچ پڑھن والیاں نے سامنے رکھے، جیہڑیاں اس کی نظر آون ہور کمیاں یا خامیاں نے معاملے کی قارئین تہ نقاداں نی صواب دید پر چھوڑی دیوے فر اوہ جانن تہ انہاں نا کم۔ شیخ ظہور کی میں پشلیاں لگ بھگ ترِی سالاں تھیں جاننا ہاں جدوں اوہ چھڑے سن تہ نوکری پیشہ وی نیہہ سن۔ تدوں انہاں نے

اندر جوش سی، جذبہ سی تہ کُجھ کرن نی صلاحیت نا باساوی۔ میں انہاں تہیاڑیاں کلچرل اکادمی نے پہاڑی شعبے نا جیٹھاساں تہ نویاں جواں سال تہ جواں فکر قلم کاراں کی لوڑ نا تہ لوڑی تہ اِنہاں نی ہمت تہ حوصلہ بڑھانا ماہڑا مشن سی، جنون یا فر مقصدِ حیات۔ وارفتگی تہ مرمٹن نے اِنہاں ای ایاماں بچ شیخ ظہور اِس کاروان بچ شامل ہوئی گے۔ مِکی اِس ویلے بار بار اوہ حسین رات تہ اوہ انملے پل یاد آونین جدوں میں سورنکوٹ نے اندر پروگرام کرن توں بعد اِنہاں نا مہمان بنیاں۔ اِنہاں نی میزبانی، اوہ خلوص ہور ہر پل تہ ہر ہنیس تھیں بعد ''ایہہ کھاؤ تہ اوہ کھاؤ'' پُر زور دینا اَج وی اِسے طراں نے ہوروی بے شمار واقعات نی یاداں نی پوٹلی بچ اک مقدس امانت نی طراں محفوظ تہ مامون اے۔ اِنہاں دِناں لوکاں نا رسپانس تہ مرمٹن نی ادا دِکھ کے کئی واری ماہڑیاں اکھیاں سرعام نیر بہانیاں سیاں تہ اکثر میں اپنی تقریر اِس شعر سنگ مکاناساں۔

وہ بڑا رحیم و کریم ہے مجھے یہ صفت بھی عطا کرے
تجھے بھولنے کی دُعا کروں تو میری دُعا میں اثر نہ ہو

اَج واپس چھاتی مارنا تہ اِسراں لگنا اے، دُعا دِلوں نکلی سی تہ اجابت نی کوئی ساعت سی جے دُعا قبول ہوئی گئی۔ وقت گزرنیاں پتہ وی نیہہ چلیا تہ چلو چلی نا ویلا وی آنی پچیا، کئی اُتار تہ چڑھا آئے پر اوہ مجلساں، اوہ ساعتاں، اوہ گھڑیاں، اوہ پل تہ نیساں دِل نی دُنیا بچ اپنی جگہ مَلی اِسے طراں بیٹھیاں ہین۔گل کُتھوں تھیں کُتھاں جائی پچی۔ خیر حالات نے تھپیڑیاں مِکی کُجھ عرصے واسطے اکادمی تھیں بار کڈھی پھینکیا ہور شیخ ظہور انجینئر بنی گے۔کئی واریں گمان گزریا کہ گل مُکی گئی، کُتھوں نا شاعر تہ کیہی شاعری۔ کسے کسے ویلے کُجھ سُنن نا موقعہ مِلیا تہ ایہی سوچی تسلی کیتی کہ چلو حالیں ساہ تہ چلنا اے، پر اَج جدوں مسودے کی دکھیا، اِس پُر نظر ماری تہ اپنی رائے بدلنی پئی۔ احساس ہویا جے اِٹاں، بٹیاں ہور سریئے تہ سیمنٹ نی دیکھ ریکھ پہاویں جے شیخ ظہور نا پیشہ یا مجبوری ہے، پر شعر وشاعری اَج وی اس نا پہلا پیار اے۔اوہ اپنے مزاج ہور طبیعت نے اعتبار تھیں اک حساس شخص اے۔ اپنے گردو نواح بچ ہون والے ہر واقعے تہ ہر واردات نا اثر قبول کرنا اے تہ ایہہ گل اس نے بس تھیں بار اے جے اوہ اکھیں میچی ہور مُٹھیاں بِھنی کے پاسا پوڑی لووے۔ حالات نا جبر، غیر فطری معاشرتی تقسیم،

ذات برادری نے ناں پُر طبقاتی بندر بانٹ، مذہبی تہ سیاسی استحصال، انھی طاقت نا بے محابا تہ بے مہار استعمال، تشدد نی اُگ، گھٹن نا ماحول تہ اس پُر اپنی بے سی تہ بے کسی نا ڈوہنگا احساس، کُجھ کرن نی چاہت، کُجھ نہ کری سکنانی پیڑ، ایہہ ہین اوہ تیر تہ ترسولے جیہڑے اس کی کسے پاسے وی آرام تہ سکون نال نیہہ بین دینے، اوہ اِس سارے درد ساری پیڑا کی شاعری نی زبان بچ بیان کرنا اے یا آکھو بیان کرن نی کوشش کرنا اے تہ کسے کسے جائی احساس ہونا جے لفظ اس نا ساتھ نیہہ دینے تہ اس نی چیبھ تھتھیائی جانی سئی ہونی اے، ایاں وی ایہہ کوئی سکھلی کھیڈ تھوڑی اے؟ جے ایہہ ہونا تاں ہر کوئی شاعر تہ سخن ور ہووے آ۔ خود ظہور نیاں اپنیاں لفظاں بچ

سکھلی نیہہ ظہور ایہہ شاعری منگنی اے خوں دِل نا
قلم توں پُچھ کہ جِس شاعر سیاہی کھُو لنے ڈِٹھے

یا فر

ہڈیاں کی چرمرائی، نچوڑی وجود کی
جائی ظہور تاں کدے ہونی اے شاعری

شیخ ظہور نے مجموعے بچ نعتاں، غزلاں، نظماں، گیت، بچیاں نے گیت تہ کُجھ قطعے ہور کافیاں وی شامل ہین۔ کُجھ کلام، خاص کر غزلاں ڈوہنگے احساس تہ دردمندی نے نال نال عصری آگاہی نا پاسا دیناں ہین تہ سچی گل ایہہ ہے جے ایوا وہ شاعری ہے جیہڑی کسے وی شاعر نے مقام تہ مرتبے نا تعین کرنی اے، پہاویں جے ایہہ کوئی سادہ تہ سکھلی کھیڈ نیہہ، کیاں جے ایہہ شاعری واقعی ہڈیاں کی چرمرانی تہ وجود کی نچوڑنی اے۔ نمونے نے طور پُر کُجھ شعر

عجب اک شور سا بس ہور کہہ سا
بوہا کمزور سا بس ہور کہہ سا
ندی سی، اک کہڑا سا، حوصلے سن
عشق نا زور سا بس ہور کہہ سا

☆

مزاجوں عاشقانہ ہوگیا ہے
عجب ایہہ دل دیوانہ ہوگیا ہے
زمیں ور تاریاں نی کھوج کرنا
ماہڑا بچہ سیانا ہوگیا ہے

☆

جے اکھیاں بشکار بٹھائے جانے نیہہ
رُس جانے فِر یار منائے جانے نیہہ
ڈاہڈھی اوکھی عشقے نی کھیتی اڑیو
ایہہ دانے بہلیار کمائے جانے نیہہ
عشق نے جائفل ڈوڈے نازک پارے تھیں
تلیاں ور انگار بٹائے جانے نیہہ

☆

وانگ تعویزاں تیرے اتھروں
لبھ جاون تہ گاٹے مڑساں
بودے کاٹھ نا کچا ٹہارا
اتنا چوسی جتنا چھڑساں
توں ہیں ایسی غزل تگی میں
پڑھی پڑھی فِر مُڑ مُڑ پڑھساں

☆

یار رُٹھا ازماسی واپس آسی گا
توں رَستے نہ چھوڑیں، آنا جانا رہو

☆

دِل مشوم نماناں رکھیا روکی تہ
کنڈیاں آلی تار چوفیری لائی میں
موہندی جس دم ٹُھٹھی تاں احساس ہویا
یاری شائد جاگ اُچیری لائی میں

☆

فکر کرو تُس محل آلے ماہڑی پہنچی ٹہاری
تُھپ تپے یا برہے بدّل نہ تپسی نہ چوسی

مجموعے بچ کُجھ سوہنیاں نظماں تہ گیت وی ہین، جیہڑے سوز وگداز تہ آہنگ وغنائیت نی موسیقی ای کناں بچ نیہہ کہو لنے سگوں چھپٹ کہڑی واسطے کھلی تہ سوچن واسطے وی مجبور کرنین۔ پر گل اِتھے نیہہ مکنی، شیخ ظہور کی اک نامور شاعر بنن واسطے تہ دُویاں زباناں نے بڑیاں شاعراں نی صف بچ جگہ بنان واسطے تلیاں ناماس گلیاں کری خاصا لماں پینڈا طے کرنا ہے ہور ماہڑی دُعا اے تہ دِلی تمناوی جے اوہ اپنے مشن بچ کامیاب تہ کامران ہوئی کے اپنا تہ پہاڑی زبان ناناں روشن کرے (آمین)۔

قاہرہ۔ مصر | والسلام
مورخہ 12 ردسمبر 2017ء | ظفر اقبال منہاس

مزاجوں عاشقانہ ہوگیا ہے
عجب ایہہ دل دیوانہ ہوگیا ہے
زمیں ور تاریاں نی کھوج کرنا
ماہڑا بچہ سیانا ہوگیا ہے

☆

جے اکھیاں بشکار بٹھائے جانے نیہہ
رُس جانے فِر یار منائے جانے نیہہ
ڈاہڈھی اوکھی عشقے نی کھیتی اڑیو
ایہہ دانے بہلیار کمائے جانے نیہہ
عشق نے جائفل ڈوڈے نازک پارے تھیں
تلیاں ور انگار بٹائے جانے نیہہ

☆

وانگ تعویزاں تیرے اتھروں
لبھ جاون تہ گاٹے مڑساں
بودے کاٹھ نا کچا ٹہارا
اتنا چوسی جتنا چھڑساں
توں ہیں ایسی غزل تگی میں
پڑھی پڑھی فِر مُڑ مُڑ پڑھساں

☆

یار رُٹھا ازماسی واپس آسی گا
توں رَستے نہ چھوڑیں' آنا جانا رہو

☆

دِل مشوم نماناں رکھیا روکی تہ
کنڈیاں آلی تار چوفیری لائی میں
موہندی جس دم ٹھٹھی تاں احساس ہویا
یاری شائد جاگ اُچیری لائی میں

☆

فکر کروتُس محل آلے ماہڑی پہچی ٹہاری
تُہپ تپے یا برہے بدّل نہ تپسی نہ چوسی

مجموعے بچ کُجھ سوہنیاں نظماں تہ گیت وی ہین‘جیہڑے سوز وگداز تہ آہنگ وغنائیت نی موسیقی ای کناں بچ نیہہ کہوُ لنے سگوں چھپٹ کہڑی واسطے کھلی تہ سوچن واسطے وی مجبور کرنین۔ پر گل اِتھے نیہہ مُکنی‘شیخ ظہورؔ کی اک نامور شاعر بنن واسطے تہ دُویاں زباناں نے بڑیاں شاعراں نی صف بچ جگہ بنان واسطے تلیاں ناماس گلیاں کری خاصالماں پینڈا طے کرنا ہے ہور ماہڑی دُعا اے تہ دِلی تمنا وی جے اوہ اپنے مشن بچ کامیاب تہ کامران ہوئی کے اپنا تہ پہاڑی زبان ناناں روشن کرے (آمین)۔

قاہرہ۔مصر والسلام

مورخہ 12 ردسمبر 2017ء ظفر اقبال منہاس

دو گلاں ماہڑیاں وی

جدید پہاڑی شعر و ادب نے منظر نامے ور جلوہ گر تاریاں بچوں اک تارہ شیخ ظہورؔ نے روپ بچ اُبھریا تہ اپنی پوری چمک دمک نال اجاں تکر بدستور رونق افروز اے۔ اجاں تک نالفظ میں جانی بجھی تہ اس واسطے برتیا اے جے اِسراں نے کئی اک تارے پہاڑی شعر و ادب نے افق اُپر اُبھرے لیکن زیادہ چر نہ ٹکے تہ کسے نہ کسے بہانے منظر تھیں اوہلے ہوئی گئے۔

ماہڑی دانست نے مطابق پہاڑی قلمکاراں نے قافلے بچ شیخ ظہور ہوراں نا داخلہ ۸۰ء نے دہاکے بچ ہویا تہ اس ویلے تھیں اج تکر اوہ جس محبت لگن تہ محنت نال ماء بولی نال جُڑے نے ہین اوہ اپنی جگہ اک مثال اے۔ ظہورؔ کوئی فصلی بٹیرا نیہہ تہ نہ ہی انہاں اج تکر کسے مالی فائدے کے اکھیاں اگے رکھی تہ لکھیا۔ ایہہ بڑی حوصلہ بدھانے والی گل اے کہ اوہ جو لکھنین اوہ اپنی چاہت تہ ماء بولی نی محبت نے جذبے نال ہی لکھنے ہین۔

شیخ ظہورؔ کی اس مالک و خالق بڑا سچجا بنایا اے تہ نال ای بہوں موزون طبیعت وی عطا کیتی اے تہ اِنہاں نی شاعری بچ ''آمد'' نی مِٹھاس، شعر پڑھنے ویلے اک عجیب لذت پیدا کرنی اے۔ اساں نیاں اکھیاں اگے کئی اک بڑے ناں اِسراں نے وی ہین جیہڑے صرف صنعت گر ہین۔ تکنیکی اعتبار نال تہ اوہ شعر آکھنین ور اُس نے اندر آورد اپنا باسا دینی اے ہور آمد کدے دوُر دراہڈے تکر نظر نیہہ اچھنی۔ جدکہ شعر بچ شعریت تہ غنایت نا تعلق محض آمد نال اے نہ کہ آورد نال۔

اس نے برعکس شیخ ظہورؔ اک فطری شاعر ہین تہ شعریت انہاں نی طبیعت نا خاصہ اے۔ انہاں نی شاعری نا مطالعہ کرنیاں ای اس گل نا اندازہ ہوئی جاسی کہ تساں نا سامنا کسے فطری شاعر نال اے کیاں جے تساں کی آمد ای آمد نا احساس ہوسی ہور کسے وی جگہ آورد ہور زور زبردستی والا معاملہ نظر نیہہ اچھن لگا۔ پیشے تھیں انجینئر ظہورؔ شعر گوئی بچ اپنی انجینئرنگ نال کمال نیہہ دھسنے سگوں اِتھے

اساں کی قدرت نی اس انجینئر نگ نا بہر حال احساس ہونا اے جیہڑی قدرت سن انہاں نی طبیعت سازی بچ برتی اے۔ اوہ اک ہمہ پہلو شخصیت ہین۔ جتھے اوہ اک چنگے شاعر ہیں اُتھے ہی اوہ اک چنگے نثر نگار، ڈرامہ نگار تہ اسٹیج آرٹسٹ وی ہین۔

جدید پہاڑی شاعری بچ نظم نے حوالے نال کوئی خاطر خواہ باہداتہ ممکن نیہہ ہوئی سکیا سوائے اِکا دُکا شاعراں نے نظم والے پاسے بہوں گھٹ رُجحان ڈِٹھا گیا اے، مگر شیخ ظہورؔ نی طبیعت بچ نظم گوئی نا عُنصر موجود اے تہ اُنہاں بڑی مہارت نال کئی اک نظماں تخلیق کیتیاں ہین۔ زیر نظر مجموعے بچ اک پہلو اوہ وی اے جس پاسے عموماً پہاڑی شاعراں کوئی تہیان نیہہ دِتا' اوہ ہے بچیاں نا ادب، ظہورؔ ہوراں اس مسئلے کی بڑی سنجیدگی نال محسوس کیتا ہے ہور میں ذاتی طور جاننایاں جے اوہ اج کل بچیاں نے ادب والے پاسے خصوصی توجہ دیئی رہے ہین تہ اس نی مثال زیر نظر مجموعے بچ وی موجود اے۔ بچیاں نا ادب تخلیق کرنے ویلے شاعر کی اپنے اُپر اک خاص کیفیت طاری کرنی ہونی اے جیہڑی ہر شاعر نے بس نی گل نیہہ ورظہورؔ ہوراں ایہہ کیفیت اپنے اُپر طاری کرن بچ کامیاب ہوئی جانین تہ فر اک ایہجیا ماحول پیدا کرنین کہ اس خاص ماحول نے سانچے تھیں خوبصورت نظماں کھڑیاں گندیاں ہوئیاں باہر آونیان۔ میں اُنہاں نی پوری شاعری نا مداح ہاں مگر سچ ایہہ ہے جے میں انہاں نیاں اُنہاں نظماں اُپر فریفتہ ہاں جیہڑیاں اُنہاں بچیاں واسطے لکھیاں ہین۔

میں ظہورؔ ہوراں کی اُنہاں نی اس پہلی پیشکش اُپر دِلوں منوں مبارک باد اس دعا نال پیش کرنا کہ اللہ پاک انہاں نی صلاحیتاں کی ہور جلا بخشے تہ اُنہاں نے ذہن تہ فکر کی لاٹو لاٹ کرے۔

اُمید اے جے اُنہاں نا ایہہ شعری مجموعہ جیہڑا ''برفاں نے سیک'' نے ناں نال تُساں نے ہتھاں بچ اے، عوام تہ خواص نی توجہ اپنے واخ موڑنے بچ کامیاب ہوسی۔ اللہ پاک اُنہاں نیاں قلمی کاوشاں کی قبول فرمائے تہ اوہ اِسے طراں اپنی ماء بولی نی خدمت بچ رُجھے رہین۔

جموں ڈاکٹر مرزا فاروق انوارؔ

۸ر فروری ۲۰۱۸ء

ماہڑی گل

اللہ نے پاک ناں سنگ شروع کرنا واں جیہڑا ابہوں مہربان تہ نہایت رحم آلا اے۔ اُس تھیں بعد لکھاں تہ کروڑاں دروُ دوسلام آقائے انعام دار مدنی تاجدار حضرت محمد ﷺ نی بابرکت ذات ور جنہاں نی بدولت ایہہ کائنات وجود اندر آئی۔

سبحان اللہ! اَج سمار نا تہیاڑا' جنوری ۲۰۱۹ء نی ۲۱ رتریک تہ سویرے نے سوا نو بجی رہے ہین۔ صدقے جاں اِس نیک ساعت تہ ماہڑی زندگی نی اِس خوش قسمت کہڑی وروں جدوں میں مدینے پاک اندر مسجد نبوی ﷺ نے مغربی صحن بچ جنت البقیع نے سجے پاسے ہکسی ستون نال ٹیک لائی تہ بیٹھا نا ہاں تہ ماہڑیاں نظراں نے عین سامنے گُنبدِ خضریٰ اپنے شمال مغربی بڑے مینارے سنگ رونق افروز ہے تہ ماہڑیاں گُنہگار اکھیاں کی اپنی رحمت پہُری نظارے نال سرفراز کری رہیا اے۔

عجیب اتفاق ایہہ ہے جے تقریباً اک سال ہوئی چکیا اے تہ سارے کم مکمل ہون نے باوجود وی میں اپنی اولین کتاب بارے چار لفظ لِکھنے توں قاصر رہیا آں۔ شاید اس بچ وی کوئی رازسی کہ ایہہ تحریر میں دُنیا نے حسین تہ بابرکت ترین مقام ورہی رقم کرنی سی۔ بہر حال ایہہ بڑے نصیباں تہ خوش بختی نی گل اے کہ ماہڑے آلس نی وجہ سنگ ہی سہی اک متبرک مقام ور ماہڑی ایہہ پہلی گل رقمطراز ہوئی جیہڑی کہ ماہڑی اِس کتاب واسطے اک بابرکت امر ہے۔

جتھے توڑیں ماہڑی اِس اولین تصنیف ''برفاں نے سیک'' نا تعلق اے، ایہہ ماہڑے واسطے کسے وی معجزے تھیں کھٹ نیہہ' کیاں جے اِس ناوجود بچ آنا یقیناً ماہڑی طبیعت نے اعتبار سنگ خاصی بڑی گل اے۔ حالانکہ فطرتاً میں کوئی وی مشکل تھیں مشکل ترین کم کی اگر اللہ نا ناں لئی تہ شروع کری ہناں یا اُس کی توڑ پہچانے نا ہٹھی ہناں تہ انشاءاللہ اُسکی توڑ لائے بغیر میں کدے وی پچھاں مُڑی نیہہ تکیا۔ مگر اپنی تخلیق کی کتابی شکل دین اندر میں قطعاً سنجیدہ نیہہ رہیا۔ سو خُدا خوفی نال گل کیتی جائے تہ اِس نا سارا سہرا ماہڑے پیارے جئے نِکے پہراؤ کی جانا اے؛ جسکی تُس سارے عبدالواحد منہاس نے ناں نال جاننے پہچاننے او۔ ایہہ اُسے نی ہمت تہ حوصلہ سی؛ جس مِگی چُکاں دِیئی دِیئی تقریباً ترے سال نے طویل عرصے تھیں بعد ناچیز نی اِس کتاب کی منظرِ عام پُر آندا' جس نی کتابت تھیں ہنی تہ چھاپے چاھڑنے توڑیں نے سارے مرحلے اندر برادرم واحد جی کی تریلیاں نے گس ڈوھلنے پیئے تہ آخرکار سماج نے تمام بچ بستہ پالیاں تھیں نکلی اک معصوم جئی صورت اپنے نازک تہ کُملے وجود نی شکل بچ تساہڑے اگے آن کھلوتی ؛ جسکی میں نہایت پیار سنگ ''برفاں نے سیک'' نے ناں سنگ ہی پُکارنا مناسب سمجھیا۔ قارئین اِسکی پڑھنے بچ کتنے سنجیدہ ہوسن' البتہ مِگی یقین اے جے کُجھ اک شخصیات اِسکی ضرور پڑھسن تہ پڑھنے تھیں بعد مِگی اپنے نیک مشوریاں نال وی نوازسن۔

ماہڑا شاعر بننا وی اک دلچسپ حادثہ یا۔ سنہ ۱۹۸۵ء بچ اپنی تعلیم مکمل کری تہ میں جدوں واپس سورنکوٹ پُہچیاں تہ بے روزگاری نے اُنہاں تہیاڑیاں اندر میں فوراً اک کلچرل کلب نی بُنیاد رکھی؛ جیہڑا کہ بعد بچ کلچرل اکیڈیمی نال وی بطور ''محمد رفیع کلچرل کلب' سورنکوٹ'' نے ناں نال منسلک رہیا تہ پہاڑی زبان اندر جموں خطے نی مختلف جگہاں ور اپنیاں خدمات انجام دینا رہیا۔ اِس کلب اندر ماہڑے نال سورنکوٹ نے متعدد نوجوان کلاکار تہ گلوکار شاملِ حال رہے۔ جنہاں بچ شیخ وجاہت صاحب' شیخ منظور صاحب' شیخ نسیم صاحب' شیخ عبدالشکور صاحب' شیخ قیوم صاحب' برکت قریشی صاحب' عزیز منہاس صاحب' فاروق خواجہ صاحب' ممتاز احمد خان صاحب' محمد تاج بجاڑ صاحب' احمد رضا خان صاحب' خواجہ عبدالسلام صوفی صاحب' نذیر الدین خواجہ صاحب' عزیزم شیخ غلام مصطفیٰ مرحوم' شیخ شفیق احمد صاحب' طارق احمد سیفی صاحب' نواز احمد خواجہ صاحب' غلام احمد پنچھی صاحب' جموں اُدھم پور نے بجلی ماسٹر

شام سُندر صاحب، سرسوتی کلا کیندر پونچھ نے ماسٹر کرتار چند صاحب، خورشید راتھر صاحب، کلبیر سنگھ انجانہ صاحب، پردیپ کھنہ صاحب، روبی ناز صاحبہ تہ شیخ افتخار احمد صاحب جنہاں اساہڑے تمام پروگراماں نی فوٹوگرافی تہ ویڈیوگرافی نے کم انجام دِتے، شامل ہین۔ اتفاقاً اساں اک پروگرام ہائی اسکول لٹھونگ بچ پیش کرنا سی تہ ساہڑا امیوزک ماسٹر برکت قریشی صاحب سورنکوٹوں باہر سی تہ ماہڑے کول جیہڑا اگلوکار میوزیکل آئٹم واسطے موجود سی، جیہڑا صرف ہارمونیم ور مُنی بیگم نی غزل "میں جانِ آرزو لِکھوں" آلی دُھن ہی بجائی سکنا سی۔ ماہڑے کول کوئی چارہ نہ سیا تہ پروگرام نے خوف نی وجہ سنگ میں گوجری نی اک غزل تہ گُجھ ٹپے اسے بحر تہ اسے زمین ور ہکس راتی اندر تیار کری ہندے تہ پروگرام کامیاب ہوئی گیا۔

گل آئی جائی ہوئی گئی۔ سال ۱۹۸۵ء بچ ہی راجوری ڈاک بنگلے اندر اک پہاڑی کانفرنس نا اہتمام ہون جائی رہیا سی، والد صاحب مِگی گلان لگے "توں وی کل راجوری جائی تہ مشاعرے بچ حصہ رکیاں نیہہ ہتنا۔" میں گلایا جے مِگی پتہ ہی نیہہ جے ایہہ پہاڑی کشمیر نی طرز ور (جیہڑی پہاڑی کشمیر بچ بولی جانی اے) لِکھی جانی اے یا کہ پیر پنجال خطے نی طرز ور۔ بہر حال اُنہاں نے حُکم نے مطابق می اُنہاں اک پہاڑی رسالہ غالباً شیرازے نی کاپی نوڑائی تہ میں لِکھن بہئی گئیاں ہور سویرے راجوری پہنچنے تِکر میں نو شعراں نی اک غزل ترتیب دین بچ کامیاب ہوئی گئیاں۔ راجوری میں مرحوم ماسٹر شاہ محمد خان صاحب نال گیاں۔ مشاعرے نی نظامت اُس دور نے ہکس اُبھرنے ہوئے جوشیلے نوجوان نے ہتھ سی، جیہڑا اُنہاں دِناں ماء بولی نی خاطر پوری ریاست بچ بوہے بوہے جائی تہ نوجواناں کی پہاڑی ادب داہر چھکی چھکی تہ آننا سا۔ میں تہ اُسکی مُفت بچ ہتھ آئی گیا ساں، اُس ماہڑی حوصلہ افزائی کرنیاں ہوئیاں نہایت جوشیلے انداز سنگ اک نویں نوجوان شاعر نے طور ور ماہڑے مختصر تعارف تھیں بعد سٹیج ور دعوت دِتی۔ اوہ شخصیت کوئی ہور نیہہ بلکہ جناب ظفر اقبال منہاس صاحب نی سی۔ اوہ تہیاڑا ساکہ مِگی سمجھی ہنو جسراں شاعری نے نال نال ظفر اقبال منہاس صاحب نی سنگت نی اہجئی لت پیئی گئی تہ میں مکمل طور ور کلچرل اکیڈیمی نے پہاڑی شعبے نال پیوست ہوئی گیاں۔ نتیجتاً اساں تمام نوجوان شاعراں تہ ادیباں نا گُجھاں ہی سالاں اندر ظفر صاحب نی بے انتہا محبت تہ پیار نی وجہ سنگ ایسا قافلہ تیار

ہوئی پیا' جیہڑا اَج توڑیں اپنی پوری آب وتاب سنگ رونق افروز اے۔ اِنھاں بچ جناب خورشید کرمانی' مرحوم مستور شاہؔ ایڈوکیٹ بشارت خان' ناز نوشاد ڈاکٹر مرزا فاروق انوارؔ تنویر اقبال ملک' عارف اقبال ملک قابلِ ذکر ہین۔ حالانکہ اوہ دور بُزرگ شاعراں نا دورسی' جس ویلے ریاست نے مشہور تہ معتبر شاعراں ہور ادیباں بچ مرحوم نذیر احمد مسعودی' مرزا عبدالرشید' جناب حسام الدین بیتابؔ صاحب' شیخ آزاد احمد آزادؔ صاحب' کامریڈ غلام قادر صاحب' خوش دیو مینیؔ صاحب' درشن سنگھ اکالیؔ صاحب' ٹھاکر کشمیرا سنگھ صاحب' حاجی ایوب شاہ صاحب' مولوی خلیل جوہرؔ صاحب' محمد اعظم حسرتؔ صاحب' راجہ نذر بونیاری صاحب' نثار راہی صاحب' محمد عظیم خان صاحب' ڈاکٹر صابر مرزا صاحب' رشید قمرؔ صاحب' ایم این قریشی صاحب' نذیر حسین قریشی صاحب' ماسٹر شاہ محمد خان صاحب' شہبازؔ راجوروی صاحب' غلام ربانی اعوان صاحب' فداؔ راجوروی صاحب' مرحوم عبدالقیوم شال ساحلؔ صاحب' ماسٹر فضل حسین کوثر صاحب' اقبال شال صاحب' اقبال نازشؔ صاحب' نذیر حسین انسؔ صاحب' ڈاکٹر جہانگیر دانش صاحب' مرحوم محمد صادق شادؔ محمد سرور ریحانؔ صاحب' خورشید بسملؔ صاحب جئے لوک شامل سن۔ مگر اِنھاں نویں شامل ہوئے نوجوان شاعراں ہور ادیباں وی مایوس نہ کرنے ہوئیاں پہاڑی ادب اندر اپنا لوہا منوایا۔ نوجواناں نے اِسے قافلے کی اگے بدھانیاں ہوئیاں امتیاز نسیم ہاشمیؔ' قاری محمد اشرف' ملک شفیق عارشؔ' سوامی انتر نیرؔ' ڈاکٹر لیاقت جعفری' انور خان' ماسٹر فضل احمد شیخ صاحب' پرویز مانوسؔ' مرحوم محمد مقبول ساحلؔ' محمد اقبال منجاکوٹی' ڈاکٹر لیاقت نیرؔ' جنت حسین سلیمؔ' سلیم قریشی' محمود طاہرؔ' صدیق احمد صدیقیؔ' ایڈوکیٹ جاوید خان جاویدؔ' نعیم مرتضیٰ ہاشمیؔ' مشکور احمد شادؔ' محمد رفیق خان رفیقؔ' دانش اشفاق ترک' عبدالمجید حسرتؔ' وقار دانش' بشیر لوہارؔ تہ ہور بہوں سارے شاعر تہ ادیب شامل حال رہے۔

اَخیر چ کلچرل اکیڈیمی نے بالخصوص پہاڑی شعبے نال تعلق رکھنے آلے سبھے موجودہ تہ سابقہ اہلکار ظفر اقبال منہاس صاحب' سید اقبال منلگامی صاحب' ڈاکٹر مرزا فاروق انوارؔ صاحب' محمد ایوب نعیمؔ صاحب' عبدالواحد منہاس صاحب نے نال نال اکیڈیمی نی اُردو' گوجری' ڈوگری تہ پنجابی شعبیاں نا وی شُکر گزار ہاں' جنھاں می بعض اوقات اپنے پروگراماں وچ شرکت نا سَد ادیئی تہ اِس قابل بنایا کہ میں باقی زباناں اندر وی تھوڑا بہت لکھنے اندر کامیاب رہنا رہیاں۔

اِس توں علاوہ میں نہایت ہی ممنون ہاں محترم والد صاحب ناجنہاں می ابتداء تھیں ای اِس پاسے لائی تہ ماہڑی حوصلہ افزائی کیتی۔ کِیاں جے می چنگی طراں یاد اے جے ماہڑی پہلی نظم نی اصلاح اُنہاں اُس ویلے کیتی سی جدوں میں صرف دساں سالاں ناساں تہ مرحوم نانا صاحب نی ریٹائیرمنٹ اُپر میں اُس کی تخلیق کیتا سا۔ میں اپنی والدہ محترمہ نے نال نال اپنی اہلیہ محترمہ تہ اپنے عزیز دوست شیخ وجاہت ناوی بہتیرا شکر گزار ہاں جنہاں سنگ میں گاہے گاہے ٹھیٹھ پہاڑی لفظاں نی تحقیقی مشق کرنا رہناساں تہ نتیجتاً اُنہاں کی ماہڑا کلام وی سُننا پینا سا تہ سگوں چاروناچار اُس نی داد وی دینی پیئی جانی سی۔

بے شک ایہہ اک تلخ حقیقت اے جے ماؤ کی اپنا ہر اک بچہ برابر نا پیارا ہونا اے، اوہ انہاں بچ کوئی تفریق نیہہ کری سکنی، سواسے طراں اک شاعر واسطے وی اپنا اک اک شعر پیارا ہونا اے البتہ کُجھ اک بچے ایہجے وی ہونے ہین جنہاں پاس ماؤ کی زیادہ جِھک رہنی اے یا اوہ انہاں نے خصوصی وصیب نی وجہ سنگ اُنہاں ور زیادہ فخر محسوس کرنیاں ہویاں اُنہاں نا ذکرِ خیر زیادہ کرنی رہنی اے یا انہاں نی خونی وجہ سنگ تھوڑا بدھیک پیار رکھنی اے۔ بے شک ماہڑی وی اوے گل ہے جے کُجھ اک ماہڑے شعر وی ماہڑی نظر بچ اپنا اک خاص مقام رکھنے ہین، کیاں جے اوہ میں کسے خاص کیفیت اندر قلمبند کیتے ہوسن گے یا جنہاں نے وجود کی آنن بچ مِگی اکثر تریلیاں نے پھٹکے ہتھاں، چہرے بلکہ وجود ور اُبھری اچھنے رہے ہوسن، جنہاں کی اکثر میں اپنیاں نظماں یا گیتاں اندر موجود پاناہاں تہ کُجھ اک غزلاں اندر وی۔ اِس بچ کوئی شک نیہہ جے میں اِنہاں نظماں کی تحریر کرنیاں ہویاں بیک وقت دِل تہ دماغ ہیاں تمام سوچاں کی یکجا کری تہ سماج نے اس بیشتر کھوکھلے وجود اندر تہسّی تہ اوہ سب کُجھ لوڑنے نی کوشش کرناساں جس نے کارن اِس ناایہہ بے حِس تہ بے ربط جسہ جسکی پہیڑاں نی ڈیمکے اندرو اندری کھوکھلا کری رکھیانا اے ہور انہاں بے ضابطگیاں کی قلمبند کرنے تہ فر اِنہاں نا مداوا پیش کرنے نی ادنیٰ جئی کوشش کرنا رہیاں۔ جس بچ سب توں بڑا مرض ماہڑی تحقیق بچ می رشوت ستانی، تعلیمی عدم توجہی، مال و دولت نی ہوس تہ بے بس ہور لاچار مسکین انسان کی کمتر سمجھی اُس ور ہوئے نے ظلم ہور تشدد سرِ فہرست ہین۔ کُجھ اک شعر میں تساہڑی نظرِ ثانی واسطے اِتھے پیش کرناواں:

١............ زباناں کھولنے ڈِٹھے تہ اتھروں ڈوہلنے ڈِٹھے
اساں پتھر بیاباناں نے اکثر بولنے ڈِٹھے

۲............سکھلی نیہہ ظہور ایہہ شاعری منگنی اے خوں دِل نا
قلم توں پُچھ کہ جس شاعر سیاہی کھولنے ڈِٹھے

۳............کسے کسے کی کھانی تہ تڑفانی رات
ہور کسے نی خاطر ستھرے ڈاہنی رات

۴............ملال نیہہ جے کِیاں بار بار کرنے رہے
دُکھ اِس گلے نا جیہڑا بار بار کرنے رہے
مُڑی وی آئے پڑھی عید لوک بستی نے
اَس اپنا سہکماں بچّہ تیار کرنے رہے

☆

۱...... اُٹھی اچھیاں ظہور ماہڑی خبرے
میں اُڈیکساں ضرور بچ قبرے
لوکاں چائی ڈوہنگی قبرے میں جولیاں
ہنجو پہری پہری اکھیاں میں ڈولہیاں

۲۔سبز باغاں نا منظر دھسائی کھڑے، نہیریاں بچ سراباں نا ایہہ دیوتا
دودھلی مَنجرے، وڑھ نہ بچ پنجرے، پہینٹ کُدھرے چڑھی جاسیں گی
ہاننے توں مری جاسیں گی، کُجھ نہ کُجھ توں کری جاسیں گی

☆

۱........... جا رَب رکھیئے رجیا گچیا نہ ہنیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہنیاں

۲...... کہڑے نا تھیلا تھیلا نالے پائی پائی دینے آں
خدا توفیق دے سب افسراں کی چائی دینے آں

۳......ماہڑے دیش نی آن تہ شان سیاسی لوک
ٹی بی، کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

۴...... ہتھے ور نہ ہتھ تہری بوہ تھوڑے لِنگ ہلایا کر
اپنے ماء پیو نال جواناں توں وی ہتھ بٹایا کر
کہر وِچ کم کرو تہ ہالی باہر دِسو تہ ہیرو
چھوٹی شان ہے آخر چھوٹی یاد رکھو ایہہ بیرو
پاَ سٹی تہ مانجا پھیری فِر تن کی چمکایا کر

القصہ اگر میں لِکھنا جاں تہ ایجئے سینکڑیاں شعر یاد آئی جاسن جیہڑے کہ ماہڑی تحریرنی طوالت تہ تساہڑی بوریت نا سبب بنی جاسن۔ بہر کیف ماہڑا کم قارئین تہ بالخصوص پڑھے لِکھے نوجواناں پاس اِس کتاب نی صورت وچ اک سہنیا ٹورنا سی۔ ہُن ایہہ اِس گل ور منحصر اے کہ اساہڑے سماج نا ہر پڑھیا لِکھیا افسر تہ نوجوان ماہڑیاں روہڑیاں ہور اُمیداں کی کتنی سنجیدگی سنگ ہِنا اے۔ ایہہ تہ وقت ہی دہسی۔ جیئے رہو۔ صدا خوش رہو تہ آباد رہو۔

بٹھنڈی۔ جموں
۲۵/مارچ ۲۰۲۱ء

والسلام
شیخ ظہور

حمد

لفظ کوئی نیہہ سَرنا اُچا نہ کوئی تھاں اُچیری
میں بدکارا اوگنہارا حمد لِکھاں کیہہ تیری

بدو بدھ میں مالک لِکھساں کُل زِمیاں اَسْماناں
یا عرشاں نی کُرسی آلا عِزت مآب شاہاناں

کُسے زبانے اندر مولیٰ نیہہ الفاظ موجودے
جیہڑے تیری شان برابر سٹاں بچ سجودے

سب آدم تہ جِن ملائک جو مخلوق بنائی
گولے بردے کر کر پردے رکھے نِت بھسائی

رکھ رکھو رمزاں نِت ناسمجھاں طرف کتاباں ٹوریں
بُجھن بجھن مول نہ دیویں ہر تھائی تھیں پوڑیں

لیکن ماہڑیا سوہنیاں سائیاں کیڈے کرم کماویں
ماہڑے جئے بدکارے کی وی چک سینے سنگ لاویں

میں ظہورؔ تیرا ناشکرا تک نافرمانی میری
فِر وی جو کُجھ تیں تھوں منگاں مؤل نہ لاویں دیری

نعت

ڈاہڈا سوہناں تہ پیارا اساہڑا نبیؐ
آمنہؓ نا دُلارا اساہڑا نبیؐ

عاصیاں بے کساں بے بساں نا نبیؐ
ہر دُکھی نا سہارا اساہڑا نبیؐ

اُچیاں تھیں اُچا تہ سُچیاں تھیں سچا
پہاڑیاں تھیں وی پہارا اساہڑا نبیؐ

نُور جس نے تھیں دہنہہ نالے چن بنیا
تاریاں نا اوہ تارا اساہڑا نبیؐ

پہار ساہڑے گناہواں نا بیشک ظہور
سر تھیں لاہسی گا سارا اساہڑا نبیؐ

نعت

مدینے کِس طراں میں پہنچ پاواں یارسولؐ اللہ
درد اپنے تُساں کی میں سُناواں یارسولؐ اللہ

میں کرتُوتاں تھیں شرمندہ اُتھے پُجنے نے لائق نیہہ
کدوں تک میں تُساں تھیں مُنہہ چھپاواں یا رسولؐ اللہ

گناہواں نا ایہہ پہارا پہار چائی نہ ٹُری سکنا
دَسّو لاہنی کوئی میں پہار لاہواں یارسولؐ اللہ

کرو حیلا کوئی جہیا جے میں بدکار وی آقاؐ
تُساں نی کالی کملی ہیٹھ آواں یارسولؐ اللہ

ظہورؔ آساں نے دیوے بالنا رہسی کدوں توڑیں
بلاؤ کول پُہلی سب خطاواں یارسولؐ اللہ

نعت

محمد مُصطفیٰ صلے اعلیٰ نی شاں نرالی ہے
ہر اک شاہ و گدا بے شک مدینے نا سوالی ہے

ہے یادِ مُصطفیٰؐ مومن نا وِرثہ نیک نی پُونجی
خدیجہؓ نی ہمت ہور ایہہ جُرت بلالیؓ ہے

مُسلمانی نے لائق نیہہ سمجھساں میں کدے اُسکی
ذِکر سرکارِ دوعالمؐ نے تھیں سینہ جو خالی ہے

میں اک ناپاک جا کیڑا اوہ رحمت نا سمندر ہے
کُتھے میں لوتھیا نا تہ کُتھے محشر نا والی ہے

ہے دِل وِچ آس لئی جاسن چھپائی دوزخوں اُمت
ظہور اپنے نبیؐ نے موہنڈیاں کملی جو کالی ہے

نعت

کھیجا عربی چانن چڑھیا ، نُور مجسم اللہ ھُو
آمنہؓ بی بی نے کہر بڑیا ، نُور مجسم اللہ ھُو

آپ توحیدی چھاپ بنائی فیر رسالت کوٹھی لائی
میم نا موتی تھیوے جڑیا ، نُور مجسم اللہ ھُو

دائیاں دوڑیاں دوڑیاں آئیاں، مَلن خاطر اُچیاں جائیاں
دائی حلیمہؓ لوڑی کھڑیا ، نُور مجسم اللہ ھُو

مُشرک سوچن اَج ازماساں، بند مُٹھی نے راز کُھلاساں
گیٹیاں فَر فَر کلمہ پڑھیا ، نُور مجسم اللہ ھُو

شفقت ، مہر، محبت دِتی ، بدبختاں کُجھ قدر نہ کیتی
شِکماں ور بنھ پتھر لڑیا ، نُور مجسم اللہ ھُو

گوڑا سٹن آلی، مائی ' اک دِن کھڑکی بچ نہ آئی
حال طبیعت پچھن بڑیا ' نُور مجسم اللہ ھُو

طائف جوگی رحمت منگی ' پہاویں مول نہ کیتی چنگی
خون مبارک گِٹے چڑھیا ' نُور مجسم اللہ ھُو

ہائے افسوس ظہور نمانہ، پُہچی فِر وی خصماں کھانہ
غم سارے ' نہ آپوں سڑیا ' نُور مجسم اللہ ھُو

نعت

آوَ اڑیو گاوَ اَڑیو
محفل نیک سجاوَ اَڑیو
چُھمن پتر ڈاہلی ڈاہلی
ایہجا رنگ جماوَ اَڑیو

ذاتِ خُداوند ذاتِ محمدؐ
حمد خُدا نی نعتِ محمدؐ
یادِ الٰہی باتِ محمدؐ
تیجی گل نہ لاوَ اَڑیو

سِر جس نے لولاکی سہرا
پاک وجود نورانی چہرہ
مہر کماون آلا مہرا
ہتھوں لیکھ بناوَ اڑیو

اوہ سرور اُمت نا والی
موہنڈھے جس نے کملی کالی
غوثؒ قطبؒ ابدال سوالی
پڑھی درود پُہچاؤ اڑیو

فاطمہؓ زہرہ نا غمخوارہ
آمنہؓ نی اکھیاں نا تارہ
عبداللہ نا راج دُلارا
سو سو ہتھ کہماؤ اڑیو

نعت

میں حاضر ہاں درِ اقدس محمد یارسول اللہؐ
بڑا بے کس تہ ہاں بے بس محمد یا رسول اللہؐ

ماہڑے دِل نے چمن نی مستیاں' کلکاریاں سوتی
ہنی ہندیاں زمانے کھس محمد یا رسول اللہؐ

چمٹنا ملتزم کی نالے رونا ماہڑا دِکھلاوا
چھڑے ترلے تہ حیلے بس محمد یا رسول اللہؐ

رکھے مولیٰ سلامت جان تہ ایمان ماہڑے کی
یقیں پختہ ' عقیدہ رَس محمد یا رسول اللہؐ

میں اِس قابل تہ نیہہ لیکن مدے اِک اُمتی سمجھی
رُخِ انور جے شوڑو دَہس محمد یا رسول اللہؐ

سلام

کمنا ہے قلم چپھ وی تھتھیان لگی ہے
یا رَب ماہڑے سِر کیہجی کہڑی آن لگی ہے

اِبنِ علیؓ حسینؓ محمدؐ نا نواسہ
مولیٰ مِگی کربل نی زِمّی کھان لگی ہے

رُخصت ہوئے کِس شان سنگ کوُفے نے مسافر
شاہاں نے قبیلے کی ازل چان لگی ہے

لِکڑے ہِنّی برتن جدوں عباسؓ نے ڈِٹھا
بچیاں کی تریہہ زور سنگ ترسان لگی ہے

کٹنے ہوئے بازو تکی تہ چیکی سکینہؓ
بابا مُڑی آوَ نظر تڑفان لگی ہے

ہنگوا کٹائی مُنہہ سنگ فِر پوڑیا پانی
دنداں تھیں کٹورے نی پکڑ جان لگی ہے

چاچے نا دُلارا تہ اوہ پہیناں نا سہارا
باری تیرے قاسمؓ نی حسنؓ آن لگی ہے

للکاریا شبیرؓ جدوں سارے مُکی گئے
جانِ حسینؓ شانِ نبیؐ آن لگی ہے

کرساں نہ کدے باطلی بیعت کی گوارہ
دینِ نبیؐ ور سوچساں گا جان لگی ہے

چڑھیا جدوں سر شاہ نا نیزے نی اَنی ور
اِنسانیت اُس روز تھیں شرمان لگی ہے

غزل

زباناں کھولنے ڈِٹھے تہ اتھروں ڈوھلنے ڈِٹھے
اساں پتھر بیابانان نے اکثر بولنے ڈِٹھے

محض معشوق ہتھوں خیر نے بدلے کئی عاشق
عشق بچ مال و زر پیراں نے اندر رولنے ڈِٹھے

پئیاں بجگاں پھرے چھکھڑ ہوئے روہڑے مگر فر وی
سچائی نے سُکے بوٹے نے پتر مولنے ڈِٹھے

بلِدنا سڑک ور ننگا جیہڑا پاگل تہیاڑی سا
فرشتے خاب بچ اُسکی میں پکھیاں چھولنے ڈِٹھے

سکھلی نہیں ظہوؔر ایہہ شاعری منگنی ہے خوں دل نا
قلم توں پُچھ کہ جس شاعر سیاہی گھولنے ڈِٹھے

غزل

میں درد نی ماری کہہ آکھاں
مسکین بچاری کہہ آکھاں

ہُوں زخم دِلے ور لانی ہے
ایہہ ہجر نی آری کہہ آکھاں

کیوں پل پل تُھکھنی رہنی ہے
معصوم چنگاری کہہ آکھاں

حال ماہڑے ور ھسنی ہے
ایہہ دُنیا ساری کہہ آکھاں

اَساں اپنی واری کہہ کیتا
تُساں اپنی واری کہہ آکھاں

دُکھ چھلی چھلی دُنیا نے
میں آخر ہاری کہہ آکھاں

میں سمجھ نہ سکی یاراں کی
یاراں نی یاری کہہ آکھاں

غزل

دِل نی بستی اُجاڑسی گا کوئی
کہہ خبر سی کہ ساڑسی گا کوئی

اتھرواں نی سیاہی نال لِکھے
خط فقیراں نے پھاڑسی گا کوئی

روکی پڑیاں اندر نمانے کی
کندھ پتھراں نی چاہڑسی گا کوئی

دیئی پہلاں بلندیاں آخر
پستیاں بچ ہلاڑسی گا کوئی

کُس کی اُمید سی ظؔہور اِتنی
دلدلاں وچ وی باڑسی گا کوئی

غزل

پُٹھ کوئی آخر کر جاساں گا
چٹی پہاڑی پھرُ جاساں گا

تُس ڈبوسو پتھر سمجھی
پُھل بنی میں تر جاساں گا

پھٹی کُرتی ٹنگن نالوں
پکھنو نیہہ جے ڈر جاساں گا

بدل آکھے رجی بھرُ ساں
پنچھی سوچے کھرُ جاساں گا

ظالم نے سپنے سل کرساں
تیر بنی اندر جاساں گا

مظلوماں نے سِر تہُڑ جوڑی
محلاں اندر تہُر جاساں گا

پُہنکھی ماں نا بچہ رووے
اماں میں چن ور جاساں گا

غزل

ٹانڈے پتراں نی چھکی بچ اگ رہس اے نی بالو نہ
انساناں کی انساناں نے لہوے سنگ نواہلو نہ

لہر اڑے نی ہل ور کڈھنے انداں نا نیہہ ہوش کوئی
نفرت نی ایلی کی بدلو پیر جگر نے پھالو نہ

تہایاں بچوں مُتھر پتڑو سونف کڈھو تاں تالی ہے
تہایاں کی تہایاں نے بچوں پٹّی پٹّی تالو نہ

ریگستان نی گرمی کارن لاڈ تُساہڑے نال کرن
خون جگر اپنے نا ڈوہلی سپ تہریائے پالو نہ

پکھنو نے پر کپسو فِر وی جلیاں کر کر آسی گا
روہڑے ترلے مِنتاں کرسی بلنی چمنی ساہلو نہ

میلا ٹھوٹھا خیروں خالی عاجز منگن آلے نا
ماس درہیڑی خالص ہڈیاں کُتے پاس اُچھالو نہ

آوَ ظہورؔ رلی اج سارے دل اپنے اُس صاف کراں
شرط مگر ایہہ ہے دُودھے نی گڈوی سمجھ کھنگالو نہ

غزل

گُزر گیا دِن کالکھ پہَریا آئی چِٹی پیاری شام
درد بنڈاون آلی سنگن دُکھیاں نی دُکھیاری شام

چانن تارے عرشی سارے لگنے ہور اُترنے دِن
ہوئی منادی جِسدم دیسی درشن باری باری شام

آجا وے تاں مار کلاوے ڈک لیساں میں ڈل یاداں نی
چاڑھ شِکارے خور خیالی کسں چار چناری شام

پھُلاں نی چنگیر پہُری کے خوشبو چار چوفیر تہری تہ
اُتری مٹکی مٹکی آخر خوشیاں نی اِک کھاری شام

ہوٹھ بنے پھُل پتر پیالے نالے ساقی بنی ہوا
زُلف نچوڑی تھوڑا تھوڑا کیتا شربت جاری شام

پینگ نے چوڑے اوس نے موتی گجرے خوشبودار ہنی
الہڑ جوانی اک مستانی پھرنی ہے بنجاری شام

ارماناں نے دیوے بالی رہیئ اڈیکاں میں مُنہ کالی
بچ آنگن نے دتنہیں دوپہریں لُٹی چوراں ساری شام

غزل

کد توڑیں تُس ڈرنے رہسو
جینے رہسو مرنے رہسو

کِچر دولتمنداں نے تُس
چھِتر سِر ور تہرنے رہسو

باڑ نے اندر کھود نی ڈوگی
کھبل کِچر چرنے رہسو

سمجھ نہیں آنی آخر کد تک
اک دُوجے کی کھرنے رہسو

نال نے ساتھی ٹپ گے سارے
تُس اَجیں وی جرنے رہسو

لوک نمازاں پڑھ جاسن گے
تُس استنجے کرنے رہسو

نیہہ رجنا ایہہ نفس امارہ
پہاویں چکی بہُرنے رہسو

روڑ[1] کدے نیہہ بنسی جیکر
بیہڑا روز سمرنے رہسو

سوٹے لان ظہور وڈیرے
تُس چلماں کی پہُرنے رہسو

1.........گندگی نا ٹہیر

غزل

آ ماہڑے کول وی آ بیبا
نہ پریاں پریاں جا بیبا

غیراں سنگ یاری رکھ پہاویں
نہ کھیڈ اولڑے دا بیبا

توں مندر مسیتاں ڈھا پہاویں
نہ ٹہاری دِل نی ڈھا بیبا

نہوں ماری ٹپنے چھالے نی
نہ اُپروں چمڑی لاہ بیبا

اچھ بہلا ماہڑی چہانڑی گی
ہتھ اپنے لمبُو لا بیبا

غزل

میری زندگی ہے اداواں نی وادی
دُکھاں نی غماں نی وفاواں نی وادی

کُسے غیر اگے نہ اِظہار کریو
اِدھر ہے تساہڑے گناہواں نی وادی

جِنھاں کی تُساں ٹھوکراں ماریاں سن
اِیو ہے اُنہاں بے وفاواں نی وادی

اِدھر آن کولوں نہ ڈریا کرو تُس
بڑی پُرکشش ہے بلاواں نی وادی

ہے باہروں ایہہ کالی ور اندروں منّور
میرے دوستو ایہہ کلاواں نی وادی

نہ چیکاں نہ رولا نہ ہاسے مِلن گے
ایہہ وادی میری بے صداواں نی وادی

اِتھے ہر کوئی ہے برابر ظہورؔ
بے تاج و تخت بادشاہواں نی وادی

غزل

ویلہ اچھسی گا تہ میں وی بولساں
راز سارے شہر اندر کھولساں

توں دراٹی روز پہاویں پھیر لے
میں زِمی اندر ہاں آخر مولساں

دعویٰ اپنے پہار نا کرنے جیہڑے
شودیاں کی بار و باری تولساں

زہر آخر زہر ہے شربت نہیں
پہاویں لکھ چینی تہ شکر کہولساں

وقت نے منصف کی پوڑی میں ظہور
بستیاں نی جیل اندر جولساں

غزل

بدل　بھرسی　بَتر　ہوسی
سوکھا　تاں　اسمتر　ہوسی

آوے　سڑسی　محلاں　بڑسی
سِر　چڑھسی　تاں　گتر　ہوسی

ساون　بچ　کاغذ　نے　کپڑے
ننگا　اک　اک　سَتر　ہوسی

ریتو　ہاروں　تپسی　جیہڑا
کیہڑا　پہوروں　پتھر　ہوسی

ڈاہلی　ڈاہلی　اِلاں　نچن
ثابت　کیہڑا　پتر　ہوسی

ہونی نی پھنڈ کوکاں مارے
بیہڑے بیہڑے گتر ہوسی

کد اوہ تہیاڑا اچھسی مولیٰ
تن کپڑا سر چھتر ہوسی

غــزل

اک واری جد کُھلن اتھروں
نین سمندر ڈُہلن اتھروں

بلنی اگ نے پہاڑ اگے
چھنکھڑ بن بن چُھلن اتھروں

باپھرواں نی چھولی اڈساں
بچ پیراں نہ رُلن اتھروں

پُہل بیٹھا میں ہاسے سارے
خورے کیوں نہ پُہلن اتھروں

بے درداں نی منڈی اندر
نال ترکھڑی تُلن اتھروں

اک دُوے نی رہس پرپسی
ہَسن روون گُھلن اتھروں

میں وی اچھساں ویل کویلے
یار نی بستی جُلن اتھروں

غزل

گلنے موم نے اندر بڑساں
پروانے سڑن میں سڑساں

وانگ تعویزاں تیرے اتھروں
لبھ جاون تہ گاٹے مڑھساں

بودے کاٹھ نا کچا ٹھارا
اُتنا چوسی جتنا چھڑساں

میں ہاں خالص گندھ ریٹو نی
نیوں نیوں اُچا کھڑ سیں چھڑساں

نیناں نی کالی تختی ور
لِکھے شعر چھپائی کھڑساں

دؤر کدے ویرانے اندر
مؤرت پیار وفا نی کھڑساں

توں ہیں ایسی غزل تگی میں
پڑھی پڑھی فر مُڑ مُڑ پڑھساں

غزل

عجب اِک شور سا بس ہور کہہ سا
بوہا کمزور سا بس ہور کہہ سا

ندی سی ، اِک کہُڑا سا ، حوصلے سن
عِشق نا جور سا بس ہور کہہ سا

گزاری رات لمی میں تڑبکی
دِلاں نا چور سا بس ہور کہہ سا

پنجیاں چھنکیاں رِفر چُوڑے کھنکے
تھِرکنا مور سا بس ہور کہہ سا

ہنیرا اوبکھا پینڈا سیماں بدل
پریشاں پہُور سا بس ہور کہہ سا

کمی بس اک تیرے اخلاص نی سی
ایہہ جے گجھ جور سا بس ہور کہہ سا

پھلاں نے شہر بچ پتھراں نی بارش
تواہڑا دور سا بس ہور کہہ سا

غزل

مٹی کُجھ اِس طراں حسرت پیاریاں نی مِگی
نہ تہاری دوستی پُھلے غُباریاں نی مِگی

قبول ہے مِگی سنگت عطاریاں نی مگر
پسند آونی خوشبو ہے گاریاں نی مِگی

انہاں نے نال مِلائی میں نین ٹمکورے
زبان آ نہ سکی فِر وی تاریاں نی مِگی

زِمیں نا فرش سا لیکن وجود باقی سا
ہوا اُڈائی ہنی گئی چباریاں نی مِگی

میں ساوناں نی بنی تہند ضرور اُٹھساں گا
ظہور لوڑ نیہہ چھوٹے سہاریاں نی مِگی

غزل

مزاجوں عاشقانہ ہو گیا ہے
عجب ایہہ دِل دیوانہ ہو گیا ہے

تواہڑی یاد تھیں غافل نہیں میں
پہاویں تکیاں زمانہ ہو گیا ہے

نظر نے وار ہین بیکار اجکل
ایہہ خنجر بہوں پُرانا ہو گیا ہے

زِمیں ور تاریاں نی کھوج کرنا
ماہڑا بچہ سیانا ہو گیا ہے

ظہور آساں تہ ساساں نا سمندر
ایہہ سیپاں نا ٹھکانہ ہو گیا ہے

غزل

آوَ ہمدرد فضاوَ ماہڑا دِلبر لوڑو
کِیاں رُسیا ماہڑے نالوں اوہ سِتم گر لوڑو

سَمہے دریا سُکے چشمے مِٹی فِروی نہ تریہہ
اتھرواں نا کوئی ہور نواں سَر لوڑو

ہُن تہ گِیٹا ہی بہوں ہے ماہڑی ہستی جوگا
دُشمنو! آوَ مُڑی ہور نہ پتھر لوڑو

بُلبُلو جاوَ ہَسے جور نچے جور رَلی
کوئی خوشیاں نا چمن مستیاں نا دَر لوڑو

بین صُغریٰؓ نے سُنی روئے فرشتے ہوسن
ماہڑا بابلؓ ماہڑا قاسمؓ ماہڑا اصغرؓ لوڑو

تُہند اُٹھسی گی جدوں ساوناں نی رُت اچھسی
بنی چُھلسی گا ہوا او کری سَر سَر لوڑو

کوئی آنی دیو ہاں موڑی مِگی چن ماہڑا
بدلیاں کالے نصیباں نیاں اندر لوڑو

نہیں پُھکنے تیرے ہاسے اوہ شرارت تہ مخول
ماہڑے ساہواں نا شہزادہ ماہڑا جگر لوڑو

کُتھے یعقوبؑ تہ ایوبؑ اے ظہور کُتھے
ماہڑی اوقات نا موسمو صبر لوڑو

نوٹ.........مرحوم برادرِ اصغر نے وصال ورِ لکھی گئی۔

غزل

ضمیر قتل پہاویں بار بار ہوسی گا
کُسے کی وی نہیں اختیار ہوسی گا

چمن پُھلاں نا جِسدم تیار ہوسی گا
سَنے کیاریاں مالی خوار ہوسی گا

اوہ ہورسن جِنہاں سامے بڈھیڑے ماٗ پیُو
ہُن ہر سِرے ور بس اپنا ہی پیہار ہوسی گا

ہزاراں کرسی ایجاداں ، ترقیاں کرسی
مگر ایہہ آدمی ذہنی بیمار ہوسی گا

اکھاں چ ترنیاں آساں لہولہان بدن
ضرور آپتاں نا پکھنو شکار ہوسی گا

آ زندگی! چیتا کراں رَلی اڑیئے
اُڈیک ہوسی جتھے انتظار ہوسی گا

ظہور دیسی پہلا کیہڑا پناہواں اُس دن
ہر اک نفس جِس دِن لچار ہوسی گا

غــزل

تواہڑے نین کرنے وار کہہ کہہ
سنہری خنجراں تلوار کہہ کہہ

ندی نے رار ہے سؤلاں نا موسم
حُسن محبوب رونق پار کہہ کہہ

میں کہلا ہی اُڈاری مارنا ساں
چوفیری سن تواہڑے ڈار کہہ کہہ

زباناں تھیں ہوون قربان سو سو
رکھن اوہلے دِلاں بشکار کہہ کہہ

ظہور ہُن حسرتاں خاموش دِسن
لگن پہاویں مِگی لشکار کہہ کہہ

غزل

اِر سٹسیں گا تہ اُر جاساں گا میں
لکھ ڈبوئی ہن اُبھر جاساں گا میں

ساری بستی پہاویں ماہڑی کاہڈھ لا
توں کدے آکھیں تہ ٹُر جاساں گا میں

سیک تہ پالے رقیباں نے چھلی
پہوروں پتھر ہار پُہر جاساں گا میں

تیریاں اَکھیاں نے پیالے بچ بنی
برف نا ٹکڑا اُتر جاساں گا میں

دِل اچاٹی اے ماہڑا سب آکھنے
وقت سنگ آخر سُدھر جاساں گا میں

آوسن گے جس کھڑی منکر نکیر
ماندے لگڑ ہار چھُر جاساں گا میں

ماہڑے مولیٰ تیری چوکھٹ تھیں سویر
اک گُنہگارا ہاں کُر جاساں گا میں

غزل

کاغذی ساک ای پلنے تہ بہوں چنگا سا
معاملے ہور سمہلنے تہ بہوں چنگا سا

ماہڑی چھت نے مکیں سارے کبوتر اُکلے
جے کدے روز نہ کُہلنے تہ بہوں چنگا سا

اَگ پہکھسی گی تہ ظاہر اے ڈُہلی جاسن گے
ایہہ سمندر نہ اُبلنے تہ بہوں چنگا سا

قمقمے ، بجلیاں ، لاٹو تہ مشالاں نہ سہی
دِیوے مٹی نے ای بلنے تہ بہوں چنگا سا

نیس بیہنے بسوہنے تہ ٹُری جانے ظہور
رُتاں نے قافلے کھلنے تہ بہوں چنگا سا

غـزل

چھیڑیں نہ گل ہجر فراقاں آلی آنی جانی کر
وصلاں نی اوہ یاد سُہانی اُوے گل پُرانی کر

میں تہٗر یائی ہجر تہٗرتی توبہ توبہ نہ ٗکریاں
روہڑی بَنھ حجاباں آلے کھیتی پانی پانی کر

شہراں اندر خوف نے مارے آکھن بچے سیٹر ہوئی
کوہ قافاں ور پریاں آلی اماں اک کہانی کر

وصباں آلی عورت بیشک انمُلا سرمایہ ہے
یا نے تکن باندی ہاروں عاقل رکھن رانی کر

کاش ظہور بناں مُڑ بچے فِر کھیڈاں جے کھیڈ کوئی
منگ ہنساں ہُن بارنہ ٗکہنساں چُنساں اُسکی ہانی کر

غزل

کُتھے آنی دُعاواں لوڑنا واں
ہٹاں ور میں وفاواں لوڑنا واں

دِلے کی جیہڑیاں ٹھنڈیار بخشن
اُوے مُخلص ہواواں لوڑنا واں

میں کوئی تہ اَوازاں نے سہارے
تعاقب بچ کلاواں لوڑنا واں

بھرت کوئی نہیں نہ رام کدرے
تخت نالے کھڑاواں لوڑنا واں

بڑے چر تھیں پہراوٹ تہ پہروسہ
ظہور اندر پہراواں لوڑنا واں

غزل

ماہڑے درد بنڈاسی کون
دل ماہڑا پرچاسی کون

ریت نا صحرا بنجر تہرتی
اِس راہ آسی جاسی کون

میں لنگڑا بیساکھی کچی
دریا پار کراسی کون

زخمی پکھنو پُھنکھے بچے
اُتھے چوگ پُہچاسی کون

رونے چُپ کرائے لیکن
چُپ لاشاں کی چاسی کون

روز پُہلن نے سوٹھے کرنا
پُہلسی کون پُہلاسی کون

مُڑ مُڑ رونا ہُدکی ہُدکی
اِس دِل کی سمجھاسی کون

ماہڑی کھیڈ تروڑی لوکاں
دِل کی آن ٹھگاسی کون

توں ٹہاویں مُڑ آپے چاویں
تیرے باہجھ اُٹھاسی کون

غزل

ہواواں پھولنا رہنا ہمیشہ ڈولنا رہنا
ماہڑے دِل نا پرندہ ہر گھڑی پَر تولنا رہنا

چھِڑم اک جاگنی ہے تُھسکنی فِر رہیاڑ لگنی ہے
چپٹ راتیں صبر گنڈے توپتڑ کھولنا رہنا

کوئی اجماش ہوسی گی کوئی تہ راز ہوسی گا
سویروں شام تک رِکیاں پپیہا بولنا رہنا

پُرانے شہر نے اُجڑے قلعے بچ روز جائی تہ
شدائی چپکنا رونا تہ سنگلاں کھولنا رہنا

ظہور اندر نا بسنیکی نفس کُتا فراڑو ہے
عجب اَن ڈِٹھیاں اَن گِنت جاہگاں جولنا رہنا

غزل

گڈے گڈیاں سب تروڑ دے' پہاویں بچ دریا نے روہڑ دے
ہتھ مارنا رُہڑنا ہویا ماہڑا بچپنا مِگی پوڑ دے

مُڑی دے ہاں فِر اُوے ساعتاں' کدوں تاہنگیاں اساں ولایتاں
مِگی ہور کجھ وی نیہہ لوڑنا ماہڑے چین قرار کی موڑ دے

پیاں بجگاں بہوں رنجور ہوئے' شیشے دِل نے چکنا چور ہوئے
لائی ملماں رحمتی رَب سائیاں سبھے کھنڈیاں کرچیاں جوڑ دے

پُہکھے نفس کی جئی لگام باَ سُتے دِل کی ٹھڈڑا مار جاَ
اچھے پُہلی نہ مُڑی ایہہ نیندرا جیاَ اندرواندری چھنجوڑ دے

باہیں جان اندر لِنگاں کوہڑیاں مولن زخم نھور نے پھوڑیاں
آواں ہتھ ظہور نہ نہوستاں لوئی رِسماں آلی دروڑ دے

غزل

کسے کسے کی کھانی تہ تڑفانی رات
ہور کسے نی خاطر ستھرے ڈہنی رات

وصلاں اندر بہوں سُلکھنی لگنی اے
بچ بچھوڑے نچھی خصماں کھانی رات

جوں جوں سون نی کوشش کرنا جانا واں
اُتنی ہنگنی لمی ہونی جانی رات

مستی راگ تہ رنگ منانی ہے کدھرے
کدھرے موت بنی بوہے کھڑکانی رات

اُٹھ ظہورؔ کری ہن کوئی ناں اپنے
روز تواہڑے کولوں کھسن جانی رات

غزل

ملال نیہہ جے رکیاں اعتبار کرنے رہے
دُکھ اِس گلے نا جیہڑا بار بار کرنے رہے

مُڑی وی آئے پڑھی عید لوک بستی نے
اُس اپنا سہکماں بچہ تیار کرنے رہے

جُدا کری نہ میں سکیا زبان کی دِل تھیں
سخن ماہڑے مِگی اکثر لچار کرنے رہے

عوام، وقت نے حاکم، وکیل تہ منصف
ماہڑی خموشی وی جُرموں شمار کرنے رہے

اوہ اُس ناظرف سا کہ ساڑنی رہئی چمنی
پتنگے عشق بچ جانا نثار کرنے رہے

کرن تہ دوُر، مندا سوچیا نہ جس جس نا
رَلی تہ غیبتاں فِر وی ہزار کرنے رہے

دبیز، ریشمی، مخمل تھیں وی بہوں نازک
پئہروسیاں نی لڑی تار تار کرنے رہے

غزل

کُجھ نہ کُجھ تہ ماہڑے کولوں چھول ہوئی
ایویں نیہہ ایہہ دُنیا ماہڑی گول ہوئی

اچن اچیتے ترنے ترنے آنی تہ
چھلاں اندر کشتی ڈاواں ڈول ہوئی

اُواں نیہہ ایہہ پہنڈیاں رولے پینے رہے
شہر نے اندر ایویں نیہہ پرچول ہوئی

عملاں نی سیلی باٹی بے کار گئی
نفس امارے کولوں فِر سِر کھول ہوئی

ہَتھ مُرشد کی اپنا دینا چاہیا میں
بیعت لہمن اندر ٹال مٹول ہوئی

غزل

جوت عشق نی دِل بچ جگنی نیہہ دِسنی
اَگ وجودے اندر لگنی نیہہ دِسنی

رات پریشاں نالے چن خاموش دِسے
چاننی اَجکل تارے ٹھگنی نیہہ دِسنی

بے فیضی ، بے ضرفی نہر غرؤراں نی
کوئی کھیتر کوئی باڑی سگنی نیہہ دِسنی

پنڈت سپت پدی نی رسم کرا بیٹھا
دؤر تِکر وی بلنی اگنی نیہہ دِسنی

مہراں ، پیار ، محبت ، رِشتے بچپن نے
ہُن تہ خاباں اندر چگنی نیہہ دِسنی

نین نقش ، پہَر مٹے کالے اُوے جئے
اَکھ مگر اوہ فَر فَر بگنی نیہہ دِسنی

ٹھنڈ کُتھے اوہ پہلے جئی ہُن ریہئی ظہور
دَندکڑ باہنی ، چائی چائی دَگنی نیہہ دِسنی

غـزل

جے اَکھیاں بشکار بِٹھائے جانے نیہہ
رُس جانے فِر یار منائے جانے نیہہ

ڈاہڈھی اوکھی عشقے نی کھیتی اَڑیو
ایہہ دانے بلہیار کمائے جانے نیہہ

عشق نے جائیفل ڈوڈے نازک پارے تھیں
تلیاں ور انگار بٹائے جانے نیہہ

اِس مدرسے عِلم سکھایا جانا ہے
نخرے تہ بڈیار کرائے جانے نیہہ

گل مسئلے نا حل ہونا ہے ہر جائی
ڈوزر ہی سرکار چلائے جانے نیہہ

غزل

نہ رو اِتنا توں دِل ماہڑے توں روسیں جگ روسی
رون تواہڑے نالوں چھلیا عید کُسے نی ہوسی

فِکر کرو تُس محلاں آلے ماہڑی پہجّی ٹہاری
تُہپ تپے یا بہرے بدل نہ تپسی نہ چوسی

لوک دیوانہ آکھن پہاویں مُرشد میں گلاساں
تپنی اگ تنذورے نی وی لگنی جسکی کوسی

کون دِلاسے دیسی نالے ہمدم ہوسی کیہڑا
پیراں اندر ڈُہلے موتی چُن چُن ہار پروسی

عُمر کٹی ماہڑی کنڈیاں ور پُھلاں نی گل چھوڑو
ظہؔور ماہڑے جا کرماں آلا نہ کوئی ہے نہ ہوسی

غزل

کس ماہڑے چت چائے اڑیا بُو ہے کی کھڑکانا کون
ذہنوں کچیاں دوہدل منجراں اَگی ور تڑکانا کون

کون ماہڑا ہے جان نا بیری ماہڑی جان بنی آیا
کوسے کوسے ساہواں نالوں ساہ ماہڑے اَڑکانا کون

پل پل آنا جانا جسراں تارے ٹمکن کول ہوئی
ٹھگنا تہ کُتکُتیاں کڈھنا دِل ماہڑا تہڑکانا کون

جوڑی سب ارمان تہ خاباں شوق دِلے نے ساڑے میں
کپراں نے انگار گرولی لگی کی پھڑکانا کون

خون جگر نے کاہڑے مرداں تاں لافانی بول بنے
رمزاں نے رکھ سیک مٹھیرے لِکھتاں کی گھڑکانا کون

عِشق اَجے نا ''لیس آر نو'' ہے اک بیہڑا نیہہ دوجا سہی
کیہڑا لمیاں پینگاں باہنا عشقے کی لڑکانا کون

دُنیا داری بنی گئی ہے اَجکل ایسی '' ریس '' ظہورؔ
رُہڑنے ور ہتھ باہسی کیہڑا کُہلنے کی چھڑکانا کون

غــزل

نہ رَب اُچیاں شاناں اندر
نہ رَب آکڑ خاناں اندر

نہ زِمیاں اشماناں اندر
رَب بسنا انساناں اندر

خلقت رَت بِرتی ہوئی
کھولاں تہ کہُمساناں اندر

تھوڑی گُزری بُہتی گُزری
گُزر گئی ارماناں اندر

بانکا سُخن ، حلیمی ، اُلفت
نیہہ ہونے ناداناں اندر

اک دُنیا موجود ہونی ہے
نازک جیئی مُسکاناں اندر

عشقاں نے شینہہ گجنے ڈِھٹے
اکثر لاغر جاناں اندر

غزل

ریتو نا اک خُشک سمندر آنی دے
لاغر جا مشٹنڈا اندر آنی دے

سینے اُپر لوُن برورے اکھراں نے
کاتب ایہجا اک قلندر آنی دے

کمبے تہ للکارے گبرو کھاڑے نا
رُستم دارے ہور سکندر آنی دے

ہندو مُسلم عادی فقط فساداں نے
پھٹے گڈے مسجد مندر آنی دے

لُگا رونا رہنا جیہڑا یار میرا
چُپ کھلا تہ صابر قندر آنی دے

غزل

ایتکی اوہ کمال کرسن گے
ماہڑا جینا محال کرسن گے

بُلبُلاں بیل باجیاں کھاسن
پُھل وی لگنا تہمال کرسن گے

چانی رات خوشبواں شبنم
کُجھ تہ آخر خیال کرسن گے

دوستو تُس ماہڑی خبر رکھیو
اَج تہ طے ہے وِصال کرسن گے

ماہڑے سدھراں نے سب پہری ٹھوٹھے
اوہ مِگی مال و مال کرسن گے

بجلیاں ساڑے رِکیاں آہلنے ساہڑے
کل پرندے سوال کرسن گے

وضو نہیں آنے آلیاں نسلاں
انگلیاں نے خلال کرسن گے

جیہڑے دریا متھاج بدلاں نے
خاک بستی سکال کرسن گے

دوستی مُڑ حکومتاں کرسن
رابطے فِر بحال کرسن گے

سِرے تھیں پیر تِکر سب چِٹے ہاتھی
ایہہ ریاست کنگال کرسن گے

میں وی ، تُس وی ظہورؔ سب روساں
سارے اک دن ملال کرسن گے

غزل

ہمیشہ زندگی ایہہ شاد تہ آباد نیہہ رہنی
سدو ماں باپ رہنے نیہہ سدو اولاد نیہہ رہنی

نعمت پان آلے واسطے چیتیا ضروری ہے
کیاں جے غفلتاں اندر حقیقت یاد نیہہ رہنی

طوفاناں تھیں نہ ڈر پہاویں مگر مظلوم تھیں ڈریاں
پجن تھیں اک کہڑی بچ ایس نی فریاد نیہہ رہنی

منگی پنی ہندی نی پہچھ نے یارا بروبر ہے
سخن بانکے اچھن باجھوں کدے وی داد نیہہ رہنی

ظہور ہندوستانی فِر غلامی لوڑنے دِسن
کیاں جے قوم بکھری نی سدو آزاد نیہہ رہنی

غزل

یار جدوں تھیں رُسے تکے
چہرے سب تہُلسے تکے

جیکن ہاروں کلکی کلکی
پہاڑ بلنے جُسے تکے

رات گُلکھ بچ دپنہہ نیاں رِساں
دِن اندر چُھسُمسے تکے

تہائیں چھڑے تہ آٹا ڈِھا
مَک پیہنے ور تُسے تکے

گذری عُمر ظہور ماہڑے سِر
لکھاں مسئلے ٹُھسے تکے

غــزل

دِلا تگی تماشہ بن کِتھے توڑیں ٹھگاواں میں
ضمیر اپنا بنا کنجری کدوں توڑیں نچاواں میں

زخم سینے میرے اندر لگے ہین پیار نے کتنے
میرے چہرے توں ظاہر ہے پہلا کیوں کر چھپاواں میں

سواری یار نی لنگھنی پیئی ہے سر جھکا لیواں
مگر کمبخت نظراں کی دھسو کیونکر جھکاواں میں

میری گلیاں بچوں لنگھسن کسے آئی سُنایا ہے
کوئی کنڈا نہ چبھ جاوے ہتو پلکاں بچھاواں میں

خُدا جانے کدوں آسی میرا دلبر پیارا اوہ
پیئی ہاں یاد بچ جس نی فقط ہنجو بگاواں میں

غزل

ٹھاہلو نہ چھٹ کہڑی می کہڑا اپنے بہین دیو
گُجھ تہ کرو خیال می گُجھ تہ چین دیو

پینگاں کی لار دینیاں بچپن لنگھی گیا
سکھیو گھلو ذرا مِگی چھوٹا تہ لین دیو

کُڑتی لہوائی نچسی گا کُکڑ بکی بکی
ڈیکو ذرا برفاں نے گُجھ تھسے تہ پین دیو

کس کس تروڑے ماہڑے پہروسیاں نے آہلنے
واہ اچھو بیان مِگی عین بین دیو

مُنیاں تکلفاں نا میں قائل نہیں ظہورؔ
جتھے نی ہے ساں تُس می اُتھے ای رہن دیو

غزل

یاد کراں اکھیاں بچ اتھروں آسن گے
مِٹھے ڈم کلیجے اُپر لاسن گے

فِر آساں نے جاگت کھلی منڈیرے ور
چُوری باہسن ' سدسن ' کاگ اُڈاسن گے

ساہواں نے بشکار رکھو ہاسے پوڑی
ٹُری گیئے تہ فِر کُتھے پڑگاسن گے

رونق سب سراں نی جانی رہسی گی
پنچھی جِس دم اپنے ڈیرے چاسن گے

نویں پُرانے سب ہِر کردے اُوے جۓ
کھٹی کھاسن نالے تیر چلاسن گے

غزل

آیا تہ مِٹھی سہیر جئی لائی ٹُری گیا
پہیڑا جبر خصیرا کمائی ٹُری گیا

ہنی ساں کھیڈنی ساں میں اک جاندار ساں
مؤرت بنائی فیر کھہلائی ٹُری گیا

نیزے نے موساں جیاَ کیہڑا قیام سی
نچی نچائی کھیڈی کھیڈائی ٹُری گیا

حالیں جُڑے وی نیہہ سن سارے تماشبین
مداری ڈُگڈُگی کی بجائی ٹُری گیا

حرفاں کی تولنے رہے اَس داد واسطے
اگلا کلام سارا سُنائی ٹُری گیا

ماہڑی تہ خیر سی مگر کجھ بلبلاں وی سن
سارے چمن کی بھنورا روائی ٹری گیا

ساہڑے نگر ظہور کل بٹنی ریلیف سی
سب معتبر کھلے سن شدائی ٹری گیا

غـزل

نہ رِشتہ کوئی تہ کوئی وی ساک نیہہ رکھنا
دُکھاں چ رابطہ بندہ چالاک نیہہ رکھنا

کُجھ اوہ وی ماہڑی دلیلاں تھیں نیہہ ہویا قائل
کُجھ اُس نی سوچ سنگ میں اتفاق نیہہ رکھنا

خُدا وی کرنا ہے رُتبے عطا جُدا رکھی
ہر اک نبیؑ نی سواری براق نیہہ رکھنا

سیانیاں نی نصیحت ہے قول سچا ہے
تجارتاں چ کدے اشتراک نیہہ رکھنا

بشر ازل تھیں ہے باخبر مگر فِر وی
وجود اپنا گناہواں تھیں پاک نیہہ رکھنا

غزل

رات چپٹ نہ سوون اَکھاں
ہُدکی ہُدکی روون اَکھاں

ککھاں نی اک گُلی ہاروں
ٹِپ ٹِپ کرنیاں چوون اَکھاں

تھر تھر کرنیاں جُسیاں اُپر
اِلاں ہاروں پوون اَکھاں

پوہ پُھٹیِ تہ جاگی خلقت
جاگے پھل ملھوون اَکھاں

تکّی ایڈے جبر میں سمجھاں
بہتر سا نہ ہوون اَکھاں

غزل

لائی بیٹھا ایں آس کوئی تہ لانا رہو
بچ ہنیرے بھئی ہَتھ کھُمانا رہو

اِنہاں تِلاں چوں تیل نکلنا مُشکل اے
میں ازمائی سٹے توں ازمانا رہو

نال نِیاں بَدھی ہِندے سب پہار پُہتے
توں ہَٹھنا ' سَرنا تہ وقت کھڑانا رہو

بلیں بلیں پڑی پریتن جاسی گی
چانا چپر کھمبر بیٹھاں لانا رہو

یار رُٹھا ازماسی واپس آسی گا
توں رَستے نہ چھوڑیں آنا جانا رہو

غــزل

چمن نے راز اَج سارے خزاواں ور عیاں کرساں
بہاراں نے چھلاوے نا حرف اک اک بیاں کرساں

سکّے اندر بلہن کڈھساں چھُرّی بچ شاد رہساں گا
میں روساں گا حقیقت ہے اگر ویلا زیاں کرساں

چھلی تہ ہاڑ نی تہپ کرکنی پالے سیالے نے
کمائی فصل کی فِر کدں آلس رِکیاں کرساں

صِدق رکھساں ماہڑے حق بچ یقیناً بہتری ہوسی
پچھوتاساں اگر میں غیبتاں لوکاں نیاں کرساں

پیئی گل وچ بجانے نی سبیلاں سوچنا رہنا
اِیاں کرساں، اُوداں کرساں، کری ہنساں، جِیاں کرساں

غــزل

کہہ جوگی توں ایڈی لالچ کرنا ایں، تِل تِل مرنا ایں، کہہ کرنا ایں
ہتھ پہُڑتھیں دولت دَب سمرنا ایں، ٹھُیڈ پہُرنا ایں، کہہ کرنا ایں

دُنیا پہُچھسی تیرا سینہ تچھسی گی، لج اچھسی گی
عشق نے دعوے کرنا ایں، فِر ڈرنا ایں، کہہ کرنا ایں

ڈوہنگی ڈاب سمندر پہاٹر اندر جگر قلندر ہے
فِر کیوں تھر تھر کرنا ایں تہ سرنا ایں، کہہ کرنا ایں

فطرت بازاں آلی، بوہ اُچی ٹاہلی، تکی پہالی
تہرتی اُپر چرنا ایں، سِر تہرنا ایں، کہہ کرنا ایں

فاقے کٹناں منتاں نے، راہ سنتاں نے، گُجھ جنتاں نے
ناں اپنا صابر تہرنا ایں، چھل کرنا ایں، کہہ کرنا ایں

غزل

آؤ ہاں زندگانیاں لِکھیے
بیتیاں سب کہانیاں لِکھیے

کھوٹے چاہڑی ذہن نی تختی ور
فِر اوہ نظماں پُرانیاں لِکھیے

ساوناں نی گلی نی مِٹی سنگ
گڈے گڈیاں بنانیاں لِکھیے

چھماں نے راگ تہ ناڑیاں نی موسیقی
ندی تہ نالیاں نی سب روانیاں لِکھیے

کِسراں گزرے ظہورؔ سن بچپن
نالے کِسراں جوانیاں لِکھیے

غزل

تاری اوہکھی رکھ دلیری لائی میں
ٹکر موجاں نال خھیری لائی میں

مولیٰ بہتر جانے ڈُبساں یا ترساں
نال توکل چھال لمیری لائی میں

سرخی سُرمے سکڑے سب بے کار گئے
نیہہ کھلتا اوہ باڑ بتھیری لائی میں

دل مشؤم نماناں رکھیا روکی تہ
کنڈیاں آلی تار چوفیری لائی میں

موہندی جس دم ٹُھٹھی تہ احساس ہویا
یاری شاید جاگ اُچیری لائی میں

غزل

پتھراں نے حصار جوڑاں میں
دائرے بے شمار جوڑاں میں

زندگی ماہڑا حساب منگنی ہے
بس اتاروں سمار جوڑاں میں

پارہ پارہ ہوئی گیا سارا
تریڑ دل نی ہزار جوڑاں میں

تھکھی تھکھی فضول سوچاں سنگ
ایویں اندر غبار جوڑاں میں

لائی جاگاں ظہور کس جوگا
ڈُودھے ہاروں پیار جوڑاں میں

غزل

پانی وچ مدھانی پھیری کہہ لبھسی
کری کری ایہہ تیری میری کہہ لبھسی

گُتھم گُتھی ہونی خلقت روز اِتھے
سب کجھ آخر راکھ نی ڈھیری کہہ لبھسی

عملاں نا ایہہ دیوا بلنا تہ ہسنا
گُھپ ہنیرا چار چوفیری کہہ لبھسی

گذری عمر سیاپے اندر دولت نے
ہوئی گئی لالچ حرص بتھیری کہہ لبھسی

لاتاں لائی لائی اُٹھنا بہنا سینا ہیں
اَگے خالص قبر ہنیری کہہ لبھسی

غزل

دوُر جائی مُنہہ موڑی بیٹھا
رِشتے سب تروڑی بیٹھا

کُجھ نہ ہتھ حقیقت آئی
پنج کتاباں لوڑی بیٹھا

جیاَ پھریا عجنبیی پھانڈا
قلماں سب مروڑی بیٹھا

پھڑکی پھڑکی لوء ور پکھرڑوں
اپنا خون نچوڑی بیٹھا

ایہہ ساون وی کہہ ساون سی
رُخ دریاں نے موڑی بیٹھا

غزل

اپنے آپ کی ساڑی تکیا
خون جگر نا کاہڑی تکیا

دل بے چین نیہہ ٹِکنا کدھرے
بُت خانے وِچ باڑی تکیا

ایہہ دُنیا اک سرکس یارو
اک تھیں اک کھلاڑی تکیا

حرص نے طوطے گُتھم گُتھے
بس تواہڑی تہ ماہڑی تکیا

رشوت دینے اندر چانجا
ہر گُجر تہ پہاڑی تکیا

والــعــصــرِ ول تہیان نیہہ اِسنا
ایہہ انسان اناڑی تکیا

نفس ظؔہور نہ پچھا چھوڑے
مُوہنڈے چاہڑھ ہُلاڑی تکیا

غزل

شمع نی لوہ ورقربانی الــــلاعــــلان دینی ہے
عجب پروانیاں نی ضِد ہے اپنی جان دینی ہے

میں سپڑی منہہ زباں اپنی آئی بیٹھاساں وِچ کونے
ایہہ دُنیا چالیاں آلی کدوں چُپ لان دینی ہے

کھسی ہنی ہے ہوٹھاں کول تک پُجے نوالے کی
نصیباں نال مُنہہ آئی نی روزی کھان دینی ہے

کدے توں ماریا جُلیاں نہ رتر ا اِس پہلکیھے وِچ
ایہہ بستی ذِلتاں دینے توں پہلاں مان دینی ہے

ایہہ ماں بولی ادیباں، شاعراں نی ہی وراثت نیہہ
رَلی تہ ساریاں اس کی الگ پہچان دینی ہے

غزل

میں چنگا آں گر تہ کہہ عجب اے جے چنگا کرساں تہ گل بڑی اے
غریب، بیکس، یتیم خاطر اگر میں لڑساں تہ گل بڑی اے

ایہہ ریل پیلاں نمائشاں سب کُجھ اک تہیاڑے نے معاملے نے
کسے نے غم بچ شریک ہوئی جے ہوکے پہرساں تہ گل بڑی اے

سمندراں کی وی تاریاں سنگ عبور کرنا کمال ہوسی
کسے وی بے بس تہ ڈُبنے آلے کی چائی ترساں تہ گل بڑی اے

بجائے دینے تھیں میں نصیحتاں پڑوسیاں کی صفایاں نی
میں اپنے آنگن کی سوتی اُس نا وی کہر سمرساں تہ گل بڑی اے

ایہہ زُہد تقویٰ عبادتاں تہ عمل کہہ ہوسن گے ماہڑے کولوں
ظہور جیکر اَنا ای اپنی میں ماری مرساں تہ گل بڑی اے

غـزل

آؤ کدھرے زندگانی لوڑیئے
گذریا بچپن جوانی لوڑیئے

پھاڑ سٹنا سی پہاڑاں کی جیہڑا
جذبہ اوہ آتش فشانی لوڑیئے

گرد آلودہ ہوئی تہذیب کی
نالے قلماں نی روانی لوڑیئے

نوجواں مِلت نا ہے بیزار کیوں؟
اس نے حق نی وی کہانی لوڑیئے

گُلشناں اندر ظہور اُپر پُھلاں
تِتلیاں نی مہربانی لوڑیئے

غزل

جے بڈیائی نیہہ سکنی تہ تجّ آنی
دُنیا ! دُنیا دار نے بوہے سجّ آنی

طوطی تیرے ناچ نی بولے ہر پاسے
ماہڑے اگے رقص کریں تہ لجّ آنی

ان گجی تہذیب نوہیں کھنڑھ مکھیاں نا
اجھسی کدوں حیاَ تہ جاسی گجّ آنی

اَلقَــارِیۃُ مَــا اَلقَــارِیۃُ فرمان بڑا
پوڑی ہنسی خورے رِکسدن گجّ آنی

آخر ساہری ہوئی جاسی ایہہ تہرت ظہور
پھرنا لبھسی چارے پاسے مجّ آنی

غزل

کون حق نچ تواہڑے دُعا کرسی گا
جیہڑا کرسی سمجھ انتہا کرسی گا

وقت اچھسی گا بدلسی گی رُتاں نی تاثیر
سُکی چوٹی نا پرندہ وی صدا کرسی گا

نہ گواہاں نے بکھیڑے، نہ وکیلاں نی جراح
دیر لاسی مگر انصاف خُدا کرسی گا

دُودھوں دودھ نالے پانی پانی
حق تہ باطل کی جُدا جُدا کرسی گا

کِیاں لگنا ہے مِگی کوئی بُلاسی گا ضرور
ظہور مارسی آلے پہرا پہرا کرسی گا

غزل

کدے اقرار رہنے رہے' کدے انکار رہنے رہے
دواں بشکار لیکن ہمیش پلنے پیار رہنے رہے

کئی راتاں رُتاں نالے کئی کئی بار رہنے رہے
ماہڑی چھت ور پرندیاں نے ہزاراں ڈار رہنے رہے

سَناں لائی لُٹی ہندا بوہے اندر نے چوراں سن
مسلط گو فصیلاں ور وی پہریدار رہنے رہے

مراسم فیر وی دِل سوچ سنگ رکھے بنائی تہ
اگرچہ فطرتاً اوہ برسرِ پیکار رہنے رہے

سچائی تہ وفاداری شرافت ہارنی رہنی
زمانے بچ سدو اول صرف ہُشیار رہنے رہے

قطع تعلق رہے پہاویں مگر اک دوسرے خاطر
اجے کُجھ مسئلے سن اُس جتھے درکار رہنے رہے

محبت نے تقاضے یا وفا نی پاسبانی سی
عدل نے سامنے خاموش اُس ہر بار رہنے رہے

میں اپنے شہر نے سب معتبر ذہناں تھیں واقف ہاں
اِتھے قضیئے ہمیشہ مسلگاں بشکار رہنے رہے

سیاستدان گُزری گئے بچی خالص ریاکاری
جتھاں اندر ہوس تہ نہ متے بڈیار رہنے رہے

غزل

درد تیرے نے اندر رویاں
اَکھیاں بنی سمندر رویاں

چُھلیا ایڈا قہر خُدا نا
سوچاں مست قلندر رویاں

چھل کیتا پہگھتاں نے ٹولے
بڑھ کنجکاں وچ مندر رویاں

پلکاں ساڑ بنائیاں پھوکاں
گلاں رَت چقندر رویاں

یاداں پہٹ دروازے ماری
بند کمرے نے اندر رویاں

غزل

تُس بچر اَچھنے اِچہ خاک ہوئی جاساں گے
دُکھاں درداں تھیں چلو پاک ہوئی جاساں گے

چھُوٹھ، تہوکھے تہ فریباں نے تسلسل کی تکی
اُس وی ممکن اے بہوں تاک ہوئی جاساں گے

چن بدلاں پچھوں صبراں نے تقاضے کرنا
کیُڑ کورے نی دیئی چاک ہوئی جاساں گے

چیہھ سنگھے تھیں جِتھاں ٹہالی رکھی عُمراں تھیں
فِر اچانک ایڈے بیباک ہوئی جاساں گے

جدید دور نے شاعر نہیں مرچولے نے
آٹومیٹیکلی بس کاک ہوئی جاساں گے

غزل

سِر پھیرنے رہنے صدا لہراں نے دیوتے
سکے نہیں ہونے کدے زہراں نے دیوتے

کنگی ہنی کنیز جیئی کھلتی رہیئی اے رات
زُلفاں سنوارنے رہے پہراں نے دیوتے

پریاں گراں نیاں سی کوہ قاف جولسن
حسداں پہَرے تکنے رہون شہراں نے دیوتے

لگنا کوئی کاریگری اُلٹی گزارسن
کُجھ روز تھیں مصروف نے قہراں نے دیوتے

ٹھنڈیاں سُکی گئیاں سارے کھیتر سُکی گئے
خورے کدھر ٹُری گئے نہراں نے دیوتے

غزل

اندر نے اِنسان کی چھوڑی ٹُری گیا
آدم نی پہچان کی چھوڑی ٹُری گیا

حرص پِچھے سپاں نی گُنجے ہار بندا
اپنے دین امان کی چھوڑی ٹُری گیا

بچ ہنیرے بِلکن تہ ٹِمکن تارے
چن کدھرے اسمان کی چھوڑی ٹُری گیا

سنگدِل سنگی ماہڑا سٹی اَدھ رستے
میں جئی نازک جان کی چھوڑی ٹُری گیا

عمراں نی سنگت نا دعویدار ظہور
پہیڑا ہندوستان کی چھوڑی ٹُری گبا

غزل

ریت ور دائرے بنانا واں
کُجھ بنائی تہ فِر مِٹانا واں

میں تہ چیلا نیہہ ساں سرمدؒ نا
راز کیہڑے پیاَ لُکانا واں

دیوتے وقت نے بہوں تہریائے
لہو نی پہینٹ دَب چڑھانا واں

قلم نیہہ اختیار بچ ماہڑے
میں تہ اِسے کولوں لکھانا واں

یا الٰہی کرم ، رحم یارب !
فقط تیرے اَگے ای نیوں جھکانا واں

غـزل

ہور کتنا حلال کرسو گے
ساری تہرتی کی لال کرسو گے

ظُلم نی اِنتہا ہوئی گئی اے
ہُن کہہ خونی تہمال کرسو گے

اَنھے ' ڈورے بنی گئے حاکم
کیہڑے اَگے سوال کرسو گے

زخم کھاؤ تہ دِل کرو باٹے
بے اثر اے ' ملال کرسو گے

فطرتوں باز نیہہ اشنا ظالم
پہاویں کتنی سمہال کرسو گے

غــزل

تیرے ہتھوں عذاب ہوسن گے
کم سارے خراب ہوسن گے

سدو ویلہ ایہہ سار نیہہ ہونا
گرداں بچ رکاب ہوسن گے

راہی چاہنے آں تھل تہوڑے نی
رَتے ، چِٹے گلاب ہوسن گے

چرخہ گاندھی نا پھیرنے اُلٹا
کھہ کھہ گِننے کھہ لاب ہوسن گے

حد اے پاگل ہوئی گئی خلقت
کارگر کچر سراب ہوسن گے

وطنیو ماہڑیو بس صبر رکھیو
سارے سُر بچ رباب ہوسن گے

پہائی چارہ، پیار تہ اُلفت
فیر واپس جناب ہوسن گے

غزل

ٹاویں ٹاویں اچھنے دِن
وصلاں کولوں بچنے دِن

آنگن بچ گُھنگیاں نے جوڑے
چھپٹ گُھلنے چھپٹ نچنے دِن

ڈھول ڈُھمکے پیناں باجے
شور شرابے مچنے دِن

رکڑ زِمیاں اندر ٹانڈے
کچی عُمرے کھچنے دِن

تک گُگڑاں کی نال بچونگے
پولی مِٹی تچھنے دِن

غزل

آ بوہ تہ دؤر اپنے توں سارے ملال کر
گُجھ میں جواب دینا یاں گُجھ توں سوال کر

گُجھ راٹھ تہ کراٹھ توں تکنا نیہہ دوستا
انسانیت نے نام نی گُجھ تہ سمہال کر

زمانیاں تڑفانیاں عُمراں لنگھی گئیاں
دِل نے تقاضیاں نا وی گُجھ تہ خیال کر

مِرزا بنائی شوڑیا جرٹے نی صاحباں
یا رَب می موڑی اُوے مِرزا جراں کر

باندے ماہڑے شریک نے مندا نہ بولیاں
اپنی جگہ پہاویں می ہتھوں حلال کر

غــزل

ہر پاسے جے جُلدے رہساں
ڈِٹھ رِکھنیو بہوں رُلدے رہساں

پاُ توں سیر چھٹا کی نالے
ماشے بن بن تُلدے رہساں

ایندے گچھدے ٹہلدے چڑھدے
رَستے سارے پُہلدے رہساں

مڑا تڑا سب کُجھ پہُل گیسی
ساری عُمرے گُہلدے رہساں

شاطر چال شکاری ٹُردا
اَسدا کہہ اَس ڈُہلدے رہساں

چوکھر مالا ہاروں اَس وی
بدھدے نالے کُھلدے رہساں

مہر کرے رَب تعالیٰ ورنہ
نہیں کسے وی مُل دے رہساں

غزل

ایتکی خوب رہیا اِضطراب نا موسم
سمندراں تِکر پُہچیا تالاب نا موسم

کوئی تمیز نیہہ کیتی نِکے بڈیرے نی
رہیا غرؤر مِٹانا سلاب نا موسم

نہ چاہنیاں ہوئیاں وی رہیا حائل پردہ
نقاب پوش رہیا پورے حجاب نا موسم

سیاستے نی ٹہپٹھائی مگر نہیں جانی
اجیں وی جاری و ساری اے اِنتخاب نا موسم

ظہور تکی ہن چھلیا روِش زمانے نی
کُدے خموشیاں کُدھرے شباب نا موسم

غزل

پڑھی پڑھی تہ پڑھی فِر جائی گُجھنا ہاں
تواہڑی رمز فقیرا مگر نہیں بُجھنا ہاں

تواہڑے شہر نے رَستے عجیب رَستے نے
کِچھاں اُڑی تہ مُڑی خانیار پُجنا ہاں

ماہڑے نصیب چ گُجھ نہیں بلن بُجھنِ تھیں سوَیرُ
میں بار بار بلی بار بار بُجھنا ہاں

گراں نے بوہڑ نے ڈاہلے تصوراں چ چھکی
تواہڑے ناں نے ہُلارے ہنی تہ چُجنا ہاں

میں اپنے آپ کی پہراں تکر بہئی تہ ظہور
سِکھاں متاں دیئی کوسنا تہ تُجنا ہاں

غزل

نہ سُر سنگ نہ تواہڑے ساز توں اے
میں پچھنا صرف چالے باز توں اے

رہواں خاموش تہ شیر و شکر آں
تُگی نفرت ماہڑی آواز توں اے

می تیری دغا بازی نا غم نیہہ
اگر دُکھ اے تیرے انداز توں اے

اُڈے بیشک پرندہ حق اے اُسنا
تلاطم وجہ پرواز توں اے

تُگی مولیٰ ہرے نے پہار ٹہاسی
اوہ واقف ہر تواہڑے راز توں اے

غزل

سُدھی دولت، نوٹ خاصے لوڑنے
موٹے موٹے گُجھ اثاثے لوڑنے

کہُر نے دروازے اُپر لائی شبیل
سخت تہریائے تہ پیاسے لوڑنے

دیوتے کولوں سیاست نے تکو
شفقتاں نالے دلاسے لوڑنے

منزلاں پائی گئے گُجھ غمزدے
لوک رہے خوشیاں تہ ہاسے لوڑنے

ٹکلے اندر سی بیٹھا اوہ دڑی
اُس تکو رہے چار پاسے لوڑنے

دیئی پیپر پڑھنے آلے گئے ٹُری
نقلاں آلے رہے خلاصے لوڑنے

سُکی روٹی سی فقط ماہڑا سوال
کس کی ایہہ رگردے لواسے لوڑنے

جانجی ساری بہیئی گئے بچ مشکل
اَس رہے پُھلیاں پتاسے لوڑنے

لاڈ بُہتے ہوئی گئے شاید ظہورؔ
دِل کی ہُن گُجے کتاسے لوڑنے

گیت

آ ماہڑے دِل جانیاں جی
نہ کر من مانیاں جی

اکھاں توں ہُن نہر مُکے
پھُلاں نے سب بُور سُکے
دَہسی جاہ مُکھ ہانیاں جی
آ ماہڑے دِل جانیاں جی

درد نے سیک بُرے
اُکا نہ چین کُرے
پیئی میں کُرلانیاں جی
آ ماہڑے دِل جانیاں جی

ہجر نے شہر بَساں
اتھرواں نال ہَساں
غماں نے رُٹ کھانیاں جی
آ ماہڑے دِل جانیاں جی

ساوناں نی ساں ندی
جوبناں نال لدی
کِیاں میں پُھلی جانیاں جی
آ ماہڑے دِل جانیاں جی

فاصلے ہور بدَھے
ہُن نہ مِلساں گے کدے
دِلے کی سمجھانیاں جی
آ ماہڑے دِل جانیاں جی

وصل ہوسن گے جدوں
باغ روسن گے ادوں
تِتلیاں رانیاں جی
آ ماہڑے دِل جانیاں جی

گیت

گیا ٹُری اچھسی گا مُڑی کدوں ٹھولا
اکھ ماہڑی پھر کے توں خیر کریں مولیٰ

پھگنے نا مہینہ اَج اٹھویں تریک ہے
اُپر دِلے نی کندھے چھیکڑی ایہہ لیک ہے
صبراں نے کھوہ پانی بچیا نہ تولا
اکھ ماہڑی پھر کے توں خیر کریں مولیٰ

پھُلنی سروں نے پھُل کھِڑ کھِڑ ہسنے
اُڈنے پتنگے یاداں ماہڑے کولوں کھسنے
بجن تواہڑے چناں کہُر لبھے کھولا
اکھ ماہڑی پھر کے توں خیر کریں مولیٰ

رُسیا ایں توں جیہیا رُٹھے ماہڑے نال ہاسے
گُجیاں سٹاں نے پہنے خوشیاں نے پاسے
ڈُنڈ نہ تہوائی دِتی نہ کیتا رولا
اکھ ماہڑی پھر کے توں خیر کریں مولیٰ

جریا بہتیرا دَہس کدوں توڑیں جرساں
تہکھنے مراڑے ہاروں سڑی سڑی مرساں
لگی نہ مری جاں کدے اچھیاں اتولا
اکھ ماہڑی پھر کے توں خیر کریں مولیٰ

گیت

چُوڑاں غماں نیاں جدوں وی پھرولیاں
ہنجو پہری پہری اکھیاں میں ڈوہلیاں

رُکیاں، چھوڑیا بساری مِگی بپا
حال پچھی جا ہاں ماہڑیا طبیبا
غماں چاڑھی میں ترکھڑی کیوں تولیاں
ہنجو پہری پہری اکھیاں میں ڈوہلیاں

طعنے سِٹھنیاں دین مِگی سکھیاں
راہ تکی تکی تھکی گئیاں اکھیاں
کری بنڈھ چھج ہجرے نے رولیاں
ہنجو پہری پہری اکھیاں میں ڈوہلیاں

جدوں پھریا ڈنڈول ماہڑے اندرا
کُھلی ٹھپی پیاٗ پھاٹکے نا جندرا
یاداں پہنکھیاں میں اندرے تھیں کھولیاں
ہنجو پہری پہری اکھیاں میں ڈوہلیاں

اُٹھی اچھیاں ظہور ماہڑی خبرے
میں اُڈیکساں ضرور وچ قبرے
لوکاں چائی ڈوہنگی قبرے میں جولیاں
ہنجو پہری پہری اکھیاں میں ڈوہلیاں

گیت

ماہڑی زندگی کی مِٹا جان والیا
سدا خوش رہویں توں پُھلا جان والیا

میں سوچی کدے نہ بُرائی تیری سی
تُگی پیار کرنا سچائی میری سی
خنجر دِلے ور چلا جان والیا
سدا خوش رہویں توں پُھلا جان والیا

نیہہ پُھلنے اوہ تہیاڑے اوہ چاننیاں راتاں
اوہ دُنیا توں چھپی حسیں ملاقاتاں
نقش ماہڑے دل ور بِٹھا جان والیا
سدا خوش رہویں توں پُھلا جان والیا

میں سونپی سی اپنی جوانی جِنہاں کی
ماہڑا پیار لکیا کہانی اُنہاں کی
کہانی نوِیں اِک بنا جان والیا
سدا خوش رہویں توں پُھلا جان والیا

ظہورؔ اپنے دل توں اگر آہ نکلے
ماہڑی آہ خُدایا دُعا بن کے نکلے
زندہ قبر وِچ لِٹا جان والیا
سدا خوش رہویں توں پُھلا جان والیا

گیت

بہلا اَچھ ہاں توں اُڈنیاں کاواں میں صدقے جاواں
کہ چِٹھی ماہڑے ماہیے نی
جِند اپنی میں کھول کہاواں' میں صدقے جاواں
کہ چِٹھی ماہڑے ماہیے نی

گذریاں مُدتاں ماہیا نیہہ مُڑیا
دل ماہڑا دُکھاں نیاں ندیاں چ رُہڑیا
ہنجو پہری پہری اکھیاں میں ٹہاواں' میں صدقے جاواں
کہ چِٹھی ماہڑے ماہیے نی

بجن تواہڑے ماہیا کُجھ وی نیہہ دِسنا
دِیا ماہڑی خوشیاں نا بلنا تہ ہِسنا
تگی ماہلاں وروں کھلی تہ بلاواں میں صدقے جاواں
کہ چِٹھی ماہڑے ماہیے نی

سوچنی ہاں ہہلے ہہلے کدوں چِٹھی پہسی
حال ماہڑے دِلے نا اوہ کدوں توڑیں بجھسی
کدے روواں کدے ہسنی میں جاواں' میں صدقے جاواں
کہ چِٹھی ماہڑے ماہیے نی

صدقے میں کاواں جس چِٹھی ماہڑی آندی
مُدتاں تھیں ہوئی نی سی جِند ماہڑی ماندی
کہُوٹی کہُوٹی کالجے سنگ لاواں میں صدقے جاواں
کہ چِٹھی ماہڑے ماہیے نی

اچھساں گا جلدی میں بچ چھِٹی لکھیا
دوُر تواہڑے کولوں رہنا نیہہ سِکھیا
چھِٹی پڑھی پڑھی نِت شرماواں میں صدقے جاواں
کہ چِٹھی ماہڑے ماہیے نی

گیت

جی صدقے، جی صدقے لکھ وار
توں کیتے سل سینے بشکار
کہ چن جی! جی صدقے

چن جی دِل ڈاہڈا گھبرایا
ہجراں ساڑی مار مُکایا
چن جی! جی صدقے

چن جی بسنی وِچ شریکاں
دِل نے شیشے لاون لیکاں
چن جی! جی صدقے

چن جی سکھیاں سنگ ہس بولاں
اوہلے اوہلے اتھروں ڈوہلاں
چن جی! جی صدقے

چن جی دَہس جا غلطی ماہڑی
ایویں جان دُکھاں وِچ کاہڑی
چن جی! جی صدقے

چن جی ٹھپ ہجراں نے بستے
سوتاں باپھرواں سنگ رستے
چن جی! جی صدقے
چن جی اَچھ اُڈنا پَر لائی
ڈولن باز سِرے ور آئی
چن جی! جی صدقے
جی صدقے' جی صدقے لکھ وار
توں کیتے سَل سینے بشکار
کہ چن جی! جی صدقے

گیت

خاک تیرے قدماں نی سُرمہ بنائی چتاں اکھیانچ باہی رکھساں
دیئی جا ہاں باہیں نال بنھیا تو پتڑا میں سینے سنگ لائی رکھساں
جایاں نہ توں چھوڑی مِگی ماہڑے دِل جانیاں
سُویاں ہتھاں کی جوڑی واسطے میں باہنی آں
کھلی کھلی چاکری میں کرساں جے آکھیں کدے جُتیاں وی چائی رکھساں
دیئی جا ہاں باہیں نال بنھیا تو پتڑا میں سینے لائی رکھساں
سٹی تہ نجومیاں توں فال ذرا دہس ہاں
اُڈی اَچھے طوطڑا کمال ذرا دہس ہاں
مکھنے نے ڈوڈلے پہری گُٹی گُٹی چوریاں میں ٹھنڈیاں بنائی رکھساں
دیئی جا ہاں باہیں نال بنھیا تو پتڑا میں سینے لائی رکھساں
رَبا ماہڑے سوہنیاں میں کدوں توڑیں جرساں
تھکھی تھکھی سڑساں ، میں تِل تِل مرساں
اک واری موڑی دے ہاں چن ماہڑا ہُن تہ میں گلے چ مہڑائی رکھساں
دیئی جا ہاں باہیں نال بنھیا تو پتڑا میں سینے لائی رکھساں

گیت

متاں لانا یار سیو میں مارن گئیاں
ہوئی گیا شاید پیار سیو میں مارن گئیاں
دِل دریا نیہہ آکھے لگنا
مست الست چھلاں وِچ بکنا
تہ چانا شڈکار سیو میں مارن گئیاں
ہوئی گیا شاید پیار سیو میں مارن گئیاں
ساہواں اندر ہر پل بسنا
سُفنے بنڈنا نیندراں کھسنا
کرنا صاف بپار سیو میں مارن گئیاں
ہوئی گیا شاید پیار سیو میں مارن گئیاں
نیڑے ہونا شرماں کرنی
جاوے تاں رِفر جینی مرنی
ایہہ کیہجے بڈیار سیو میں مارن گئیاں
ہوئی گیا شاید پیار سیو میں مارن گئیاں

رستے اُس نے مُڑ مُڑ تکنی
نہ اکنی تہ نہ میں تھکنی
نہ مُڑنا دلدار سیو میں مارن گئیاں
ہوئی گیا شاید پیار سیو میں مارن گئیاں
میں بالی ساں پُہل گئی اڑیو
پارے ہاروں ڈُہل گئی اڑیو
تُس رہنا ہُشیار سیو میں مارن گئیاں
ہوئی گیا شاید پیار سیو میں مارن گئیاں

دوگانا

کہہ ماہڑی جوانی کی توں روگ اولڑا لایا
پُچھ دِل اپنے کولوں تگی کیوں اِس پھیڑے تڑفایا
جِسدن تھیں توں مِلیا ہیں اُس دِن تھیں بنی دیوانی
بجن تواہڑے نہ رہیٔ سکنی ماہڑے دِلبر جانی
آ سمجھا! اِس دِل ماہڑے کی میں بُہتا سمجھایا
کہہ ماہڑی جوانی کی توں روگ اولڑا لایا
پُچھ دِل اپنے کولوں تگی کیوں اِس پھیڑے تڑفایا
حُسن تواہڑا تکّی پھیڑا دیہہ شرمانا ہوسی
تگی تکی چن بدلاں اندر چھپی جانا ہوسی
کڑک ٹھُٹھی کدھرے مُنہہ اُپروں توں پلا سرکایا
کہہ ماہڑی جوانی کی توں روگ اولڑا لایا
پُچھ دِل اپنے کولوں تگی کیوں اِس پھیڑے تڑفایا
توں ماہڑی اکھیاں نا تارا ' چند نالوں وی پیارا
کول ماہڑے جے توں نیہہ سجناں سخناں اے جگ سارا
آ لنگھی ہُن سوہنیاں سجناں توں ڈاہڈا تڑفایا
کہہ ماہڑی جوانی کی توں روگ اولڑا لایا
پُچھ دِل اپنے کولوں تگی کیوں اِس پھیڑے تڑفایا

گیت

نہ تُرک تہ نہ افغانی ہاں
اَس پہاڑی ہندوستانی ہاں
اس ہندو، مُسلم، سِکھ سارے
نیہہ بکھرا کوئی ہاں اِک سارے
دِل اندر رکھو لِکھ سارے
اَس اک دوجے نے ثانی ہاں
اَس پہاڑی ہندوستانی ہاں
اَس زِمیاں بچ ہل باہساں گے
بیں سوہنے سُچے راہساں گے
اَس فصلاں خوب کماساں گے
اس بندے بڑے طوفانی ہاں
اَس پہاڑی ہندوستانی ہاں
اَس دیس نی خاطر لڑساں گے
ناں اِسنا اُچا کرساں گے
اَس غوطے کھائی ترساں گے
نیہہ ڈُبن آلے فانی ہاں
اَس پہاڑی ہندوستانی ہاں

اَساں بڑی غلامی کیتی ہے
بھوں سِر ساہڑے ور بیتی ہے
اَساں لڑی آزادی جیتی ہے
اَس شہیداں نی قربانی ہاں
اَس پہاڑی ہندوستانی ہاں

اَس یار سچے ہمسائے نے
اَس دُشمن ہاں مُنہہ لائے نے
ہاں سُدھے اَس ازمائے نے
اَس امن تہ پیار نے بانی ہاں
اَس پہاڑی ہندوستانی ہاں

اِنصاف نے اَس متوالے ہاں
عزت نے اَس رکھوالے ہاں
اَس ہار نہ مَنن آلے ہاں
اَس بے شِکنی پیشانی ہاں
اَس پہاڑی ہندوستانی ہاں

اَس سرحداں نے شیر جواں
ہے دیش اساہڑا ہندوستاں
نیہہ جُھکن دیساں سِر اِنساں
اَس دیش نے دِلبر جانی ہاں
اَس پہاڑی ہندوستانی ہاں

گیت

بندیا بندیا وے بندیا، اکھاں کھول مغز نیا گندیا
بندیا بندیا وے بندیا، اکھاں کھول مغز نیا گندیا
نہ کر میری تیری چھلیا دُنیا کِس نی ہوئی
مارے کِتنے گبرو اِس نے ایہہ پر آپ نہ موئی
اک ہتھ اندر دولت اِس نے دُوے اندر کاسہ
تہوکھا چھوٹھ فریب بہتیرا شفقت نیہہ اک ماسہ
جو مُوندھا ٹھُٹھا اگے، اِس لکڑی ہاروں رندیا
بندیا بندیا وے بندیا، اکھاں کھول مغز نیا گندیا
ڈاکے رشوت چوری کر کر دولت تُدھ کمائی
کُجھ پُتراں نے کھانی تہ کُجھ کھاسن گُرم جمائی
لیکن وقت مرن نے سجناں دولت کم نہ آسی
وقت کھڑائی آخر تیری عقل ٹھِکانے آسی
فِر پچھتاسیں گا جد اگی ور پُٹھا جاسیں ٹنگیا
بندیا بندیا وے بندیا، اکھاں کھول مغز نیا گندیا

کر لے نیک کمائی جتنی جلدی کر سکنا ہیں
ایہہ ویلا ہتھ نیہہ اچھسی گا کھلتا کہہ تکنا ہیں
خوف تواہڑے دِل اندر جے پہلاں آیا ہونا
اَج عملاں نی چاہنڑی اُوپر توں ہُی نیہہ سا رونا
پوڑ اُوے رستہ جو اجتک مُرشد تیرے لنگھیا
بندیا بندیا وے بندیا، اکھاں کھول مغز نیا گندیا

گیت

آ اڑیے چھٹ بوہ ماہڑے سنگ سُن ماہڑے دِل نے روہڑے
میں دُکھیاری لیکھوں ہاری ماری نِت وچھوڑے

اُڈنا اُڈنا اک پکھیرو اندر ساہڑے بڑیا
پُھنکھا پھانا ٹُوڑے خاطر آن کندالیں چڑھیا

چھنجیاں، پچھیاں سب پھرولے کُجھ وی ہتھ نیہہ آیا
توسی تاسی ہر ہر کھیرا جاں اُڈن ور آیا

کوٹھا بند کیتا چوطرفوں میں بوہے روہڑا لایا
جتناں سنگ جائی قابو کیتا مُڑ دِل نے پنجرے باہیا

چوری گُٹ کھوالن کھڑنی اُکا مُنہہ نیہہ لانا
نہ ہسنا نہ رونا مویا نہ ہی نین مِلانا

نیندر ، چین ، آرام دواں نے چھڑ گئے پارے ہاروں
پھسی جان گڑکی اندر نہ کوئی دوا نہ داروں

جے چھوڑاں فِر گھتھے لوڑاں نہ چھوڑاں مر جاسی
اپنا خون مشوم نمانا سِر ماہڑے تہر جاسی

بٹا رَکھ کلیجے اُپر میں ایہہ ٹھانی بیٹھی
چھوڑن خاطر بچ پسارے آخر آنی بیٹھی

کھول دِتے سب پہت دروازے نالے ہر ہر تاکی
گہاڑی سٹیا بوہا دِل نا کُجھ نہ رکھیا باقی

دِل تھیں اُتری ہولی ہولی چھولی اندر آیا
نیناں سنگ فِر نین ملائے تہ اتنا جتلایا

پرہت مناسب ہرگز نہ ہی بچ پکھنو انساناں
مار اُڈاری بچ خلاواں اُڈر گیا مر جاناں

گیت

ہانے توں مری جاسیں گی ' کُجھ نہ کُجھ توں کری جاسیں گی
تیک توں رویا نہ کر' دِل مہلویا نہ کر' روئی روئی مری جاسیں گی
ہانے توں مری جاسیں گی' کُجھ نہ کُجھ توں کری جاسیں گی
چار تہیاڑے حیاتی نے سارے اڑے' اوہ وی شوڑولنگائی رونے تہونیاں
ماہڑی گل سُن گُڑے' چھیڑے دِل نے گُڑے' بازیاں سب ہری جاسیں گی
ہانے توں مری جاسیں گی' کُجھ نہ کُجھ توں کری جاسیں گی
سبز باغاں نا منظر دہسائی کھڑے' نہیریاں بچ سراباں نا ایہہ دیوتا
دودھلی منجرے' بڑھ نہ وچ پنجرے' پھینٹ کُدھرے چڑھی جاسیں گی
ہانے توں مری جاسیں گی' کُجھ نہ کُجھ توں کری جاسیں گی
تاریاں مارنے رکھی کچا کہڑا' سوہنی آخر چھلاں نی نذر ہوگئی
عشق نی ایہہ چناء' اُف خُدا نی پناہ' اوہ ڈُبی توں تری جاسیں گی
ہانے توں مری جاسیں گی' کُجھ نہ کُجھ توں کری جاسیں گی
عمر نیہہ ایہہ تواہڑی دُکھاں واسطے' نہ چکھیں پہو لیے ایہہ پُڑی زہر نی
جیسیں شالا توں خوشیاں تہ ماناں اندر' باچ رہسیں جری جاسیں گی
ہانے توں مری جاسیں گی' کُجھ نہ کُجھ توں کری جاسیں گی

گیت

اوہ جنہاں کُجھ قرار کیتے سن
نالے وعدے ہزار کیتے سن
کوئی آنی دیو پتہ اُسنا
جس ایہہ پھیڑے تیار کیتے سن

میں کوئی ہے ساں رولنے جوگی
ٹکڑیاں نال تولنے جوگی
مُنہوں کُجھ وی نہ بولنے جوگی
تاجراں تہ بپار کیتے سن
جس ایہہ پھیڑے تیار کیتے سن

رنگ بدلے انہاں تکو کِسراں
گرگٹاں وی نیہہ کرن جسراں
یاد اچھنے جیاں جیاں بسراں
اوہ جیہڑے اعتبار کیتے سن
جس ایہہ پھیڑے تیار کیتے سن

بہوں نازک تہ سوہلی ہونی ساں
میں وی کیڈی اک پھولی ہونی ساں
اوہلے اوہلے بہئی تہ رونی ساں
مائے کیوں میں پیار کیتے سن
جس ایہہ پھیڑے تیار کیتے سن

گیت

سُندر پری نے گاٹے سجی اک ہمیل توں
سدھراں نی شام سرمئی سجری سویل توں
تشبیہہ تواہڑی واسطے لوڑاں نزاکتاں
کچھنی مکے نے ٹانڈے ورِارڑی نی بیل توں
سدھراں نی شام سرمئی سجری سویل توں
مکھن جئے وجود ور پُھٹن تریلیاں
تازے پُھلاں اَر ہاڑ نی ترنی تریل توں
سدھراں نی شام سرمئی سجری سویل توں
خوشبو تواہڑی نال مُعطر فضا ہوئی
مستی پہری پُھلواڑیے پھلنی چمیل توں
سدھراں نی شام سرمئی سجری سویل توں
لچکن تگی ٹُرنے تگی مٹیار ڈاہلیاں
داخے نی بیل تو اُڑے ہنگنی غلیل توں
سدھراں نی شام سرمئی سجری سویل توں

گلہ

تُگی ڈاہڈا مندا لگسی اگر شیطان میں آکھاں
مگر کیہڑی صِفت سمجھی تُگی اِنسان میں آکھاں

عِزت پہینیاں نی لُٹی کے جگر ماواں نے ساڑے توں
پُھلاں کی خار سمجھی تہ لکھاں بچے لتاڑے توں
تُگی تہ بے حیائی نی کھُلی پہچان میں آکھاں
مگر کیہڑی صِفت سمجھی تُگی اِنسان میں آکھاں

کُدے مرڈر کُدے اغوا پھٹالے بم اساں کُدھرے
کُدے پڑی تروڑی لئی لُٹی لیاں بساں کُدھرے
تُگی کینسر، تُگی ٹی بی، تُگی سرطان میں آکھاں
مگر کیہڑی صِفت سمجھی تُگی اِنسان میں آکھاں

قتل کرنا ہے شاں تیری، محبت پاپ سمجھیں توں
ایہہ قُدرت نے خزانے کی کباڑی شاپ سمجھیں توں
سمجھ اوقات اپنی چھوڑ چھوٹھی شان میں آکھاں
مگر کیہڑی صِفت سمجھی تُگی اِنسان میں آکھاں

تُگی اشرف بنائی پیجیا قُدرت نے خلقت ور
وفاواں نا سمندر تاں جے بن جاویں توں نفرت ور
تُگی تہ چند روزہ ٹھہریا مہمان میں آکھاں
مگر کیہڑی صِفت سمجھی تُگی اِنسان میں آکھاں

جگانا ہے ظہور اَساں مُلک نے نوجواناں کی
بُھجن وی گائے جاسن گے بلند رہسن اذاناں وی
بساؤ امن نی بستی کری اعلان میں آکھاں
مگر کیہڑی صِفت سمجھی تُگی اِنسان میں آکھاں

بے بسی

متاں لایاں جور نتیجہ صفر رہیا
من ٹُرنا اپنی ٹور نتیجہ صفر رہیا
وطن میرے نے لوک سیانے
اَدھے انھے اَدھے کانے
باہروں سو سو صدقے جانے
دِل وچ رکھنے کھور
نتیجہ صفر رہیا
اَجکل جینا اوکھا ہویا
جو سچ آکھے سمجھو مویا
ہایاں ماری ماری رویا
چھوٹھ نا چلنا دور
نتیجہ صفر رہیا
ساکداراں وی چنگی کیتی
مٹی ماہڑی خوب پلیتی
میں وی بُہتی کوشش کیتی
میل نہ سکیا ٹور
نتیجہ صفر رہیا

دین نے ٹھیکیدار بہتیرے
مُفتی مُلاں قاضی میرے
فرقے نِت بنان خصیرے
خوب مچاون شور
نتیجہ صفر رہیا

اُچا عِلم جواناں پڑھیا
لیکن وچ مغز نہ بڑیا
اُچی کُرسی پہاویں چڑھیا
کُجھ نہیں کرنا غور
نتیجہ صفر رہیا

اعلیٰ عِلم تہ عہدے اعلیٰ
بخشے رُتبے سن رَب تعالیٰ
لیکن ہر اک ادنیٰ اعلیٰ
کرنا ہور گلانا ہور
نتیجہ صفر رہیا

رہسی گا افسوس ہمیشہ
دِل اندر اے توں ہمیشہ
ماہڑا اے فردوس ہمیشہ
بنیا رہسی گور
نتیجہ صفر رہیا

شِکوہ

کد کوئی پیارا آسی گا
ڈولی باہی لے جاسی گا
بتی سالاں نی میں ہوئی
دَہس خُدایا کیوں نیہہ موئی
بُڈھی ہوئی گئی روئی روئی
اتھروں کون تھماسی گا
کد کوئی پیارا آسی گا
ڈولی باہ لے جاسی گا
ماہڑے نال نیاں سب کُڑیاں
شاناں نال پیو کے مُڑیاں
سُدھیاں میں بنیناں بُنیاں
ماہڑا چن وی لا سی گا
کد کوئی پیارا آسی گا
ڈولی باہ لے جاسی گا

عید پڑھن کُجھ گھبرو آئے
چھَٹ نویں میں کپڑے لائے
نخرے ناز بہتیرے چائے
ماہڑے کُہر کوئی آسی گا
کد کوئی پیارا آسی گا
ڈولی باہ لے جاسی گا
سنکناں ہر پل طعنے مارن
گلاں کر کر اندر ساڑن
کولوں لنگھدیاں ٹھُہلے مارن
اسکی کون بیاھسی گا
کد کوئی پیارا آسی گا
ڈولی باہ لے جاسی گا
فکر نہ کر کوئی رَب نا پیارا
سوہناں اُچا راج دُلارا
دُنیا کولوں کری کنارا
بیہڑے آخر آسی گا
کد کوئی پیارا آسی گا
ڈولی باہ لے جاسی گا
ہائے ربا فِر میں کہہ کر ساں
نال شرم میں ڈُبی مرساں
چُھنڈھ ماہڑی جد ماہڑا جانی
بلیں بلیں چاسی گا

کد کوئی پیارا آسی گا
ڈولی باہ لے جاسی گا

میں وی فِربَت فیرے اچھساں
سنگناں نی ست پہپڑی کتھساں
بچ کچہری بہئی فِر پُچھساں
کس کی کون بیاہسی گا

کد کوئی پیارا آسی گا
ڈولی باہ لے جاسی گا

اِرادہ

میں خوشیاں نی بستی بساساں گا تکیو
دُکھاں کی، غماں کی نساساں گا تکیو

مداری بنی تہ میں رُنیاں دِلاں کی
کھِڈاساں، ٹھگاساں، ہساساں گا تکیو

محنت، مشقت نے پلے کی پوڑی
مُقدر میں اپنا بناساں گا تکیو

کیاری تہ کیکر نے بوٹے پٹائی
میں امباں نے بوٹے لواساں گا تکیو

گگو بنی تہ میں ہر ڈاہلی
نغمے وفاواں نے گاساں گا تکیو

صبر کر غریبا اِنہاں ظالماں کی
میں اتھروں لہو نے رواساں گا تکیو

میں پہاڑاں نے سینے کی چیری تہ اکدن
کھُلیاں زمیناں کماساں گا تکیو

ماہڑی روٗح پہاڑی ماہڑا خون پہاڑی
میں پہاڑی نی قِسمت جگاساں گا تکیو

بنی دیہنہہ علم نا چمکساں گا ہر دم
ہنیرے میں سارے مِٹاساں گا تکیو

ایہہ چن نالے تارے تہ نیڑے نی گل ہے
انہاں تھیں وی اُپر میں جاساں گا تکیو

بد بختی

ماہڑے کملے یار تکو
کِسراں پھِرن بازار تکو

غفلت نی ڈوہنگی ڈابے وچ
ڈُبن وار و وار تکو

باہجھ بزاراں رہئی نہ سکن
عادت نے بیمار تکو

اِدھروں ٹھیلے اُدھروں گالاں
اُچے سوچ وِچار تکو

کہُر بچ ماں نے ڈُہلنے اتھروں
پیو کِتنا لاچار تکو

کہاہ گہاڑی تھیں روٹی لنگروں
مارن صرف ڈکار تکو

نقلاں کر کر دسویں کیتی
آکھن اُس بیکار تکو

کم کہرے نا بڑی سختی
لِنگاں نی تُس ہار تکو

کہر آرام نہ کرنے ہرگز
ایہہ ساون نی گار تکو

بنھیاں اُپروں تِلکی تِلکی
دَب کھاون پٹکار تکو

بوکے بھڑکاں اسراں مارن
گِدڑاں نے سردار تکو

بیڑی ، سگریٹ ، فِلماں خاطر
سکھنے ہون کٹھار تکو

ہائے افسوس نہ سمجھن چھلے
وقت نی کہہ رفتار تکو

غیرت کُدھرے مر گئی شاید
لہو ٹھنڈا ٹھار تکو

گل ماہڑی مُچ کر گئی ہوسی
اندر تُدھ لنگار تکو

مگر ظہورؔ ماہڑے اندر نے
پھکھنے تُس انگار تکو

میں کرناں واں تُس وی کرسو
ماتم اِس بیکاری ناں

اصل حقیقت اُسدم کھُلسی
اِس گلیوں جد پار ٹپو

ہجو

تُگی دیکھاں تیرے اسلاف دیکھاں
بُزرگا! میں تیرا اِنصاف دیکھاں

اُبھرنا عکس تیرا ہوبہو ہے
میں قاتل نی جدوں وی 'ق' دیکھاں

کیہُڑے جبڑے لگا کِتنا لہو ہے
کٹورے بچ اُترنا صاف دیکھاں

دِن مدہوش آدم خور پریاں
میں جِسدم وی سُوئے کوہ قاف دیکھاں

اُدھر مکر و حسد قاتل اداواں
اِدھر مقتول نے اوصاف دیکھاں

تواہڑے عہد نے کچے پیادے
نوہیں اِک روز تولن لاف دیکھاں

ظہور آ ہاں! قتل اِک ہور کریئے
کیہڑا کرسی تگی فِر معاف دیکھاں

نومبر 2006

کُکڑ کِسراں دینے او

کہرے نا تہیلا تہیلا نالے پائی پائی دینے آں
خدا توفیق دے سب افسراں کی چائی دینے آں

کمیشن نالے رِشوت توبہ توبہ کہہ گلانے او
اُواں بس چاء تہ پانی دفتراں بچ جائی دینے آں

پہاڑاں نے ہاں بسنیکی بڑے سِدھے پہاڑی ہاں
اصولاں ور سِرے نی بازیاں تک لائی دینے آں

شرافت نے پُجاری ہاں تہ آکڑ خان نے بیری
چرنگی تہ چھٹاکی لون اُسکی ٹھائی دینے آں

نزاکت نال پُچھیا میں کہ کُکڑ کِسراں دینے او
گلانا! پوڑنے آں، تولنے آں، چائی دینے آں

اِدھر دی زور ہے نالے اُدھروی شور رِشوت نا
ظہور اَچھو رَلی ایہہ رسم ہی بدلائی دینے آں

نوجوان افسراں نے ناں

جا رَب رکھیئے رَجیا گجیا نہ ہٹیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہٹیاں

وِرثے اندر رشوت دِتی جاسی گی
کُجھ دِتی کُجھ واپس لِتی جاسی گی
جے رشوت ییہہ ہٹسیں چور گلاسن گے
لوک سِرے ور آنی دفتر چاسن گے
کنجر بنی زمانہ نچیا نہ ہٹیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہٹیاں

محنت کری تہ ناں اپنا چمکایاں توں
ہور نویں کُجھ بوٹے سُچے لایاں توں
لگی دوڑ زمانے اندر پیسے نی
لوڑ نہیں ہِجراں کہ اُکی کیسے نی
کے ہوسی جے شور وی مچیا نہ ہٹیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہٹیاں

حق پرایا ٹہالن بہوں ہشیار بنی
لٹن قوماں ، قوماں نے سردار بنی
راٹھ کراٹھ نہ تکن کُجھ گوری جوگے
ہَتھ تواہڑے بچیا نیہہ چوری جوگے
اَن اُلجھیا تہ اَدھ پچیا نہ ہنیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہنیاں

کم نہیں اَج پیسہ تکیا جانا اے
کیہڑا کتنے دیسی چکھیا جانا اے
پوسٹنگاں ور اَرباں نے تہسکار مچن
لِسے ماڑے تھوڑے جئے دو چار بچن
ایویں چھڑا ڈرامہ رَچیا نہ ہنیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہنیاں

رشوت خور گلانے بوکی بوکی تہ
رشوت تہ اَس ہنساں چھاتی ٹھوکی تہ
پہاویں لِمیاں اُچیاں کوُکاں مار اِتھے
انھی ، گنگی ، ڈوری ہر سرکار اِتھے
پہار دِلے ور ہرگز سچیا نہ ہنیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہنیاں

جیہڑا کوئی اَجکل رشوت نیہہ ہنتاں
لقب نکھٹو پاگل جیسے ہے رِکہنتاں
کوئی فرق نیہہ پہاویں یانہ آکھن لوک
لکھ کروڑ ہزاراں واری ٹھاکن لوک

کدے وی لیکن عُمروں کچیا نہ ہٹیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہٹیاں

محرم بنیاں توں مسکین بچارے نا
لسے ماڑے غُربت اندر مارے نا
ناں جس نے ور فنڈاں نے انبار لگے
ہتھ اُس نے بس اُوے کنڈے خار لگے

قول تگی جے ماہڑا چچیا نہ ہٹیاں
رشوت جیسی لعنت بچیا نہ ہٹیاں

پہاڑیا

پہاڑیا پہاڑی بنی دہس تہ زمانہ منسی
اُٹھ کھلا کہوٹی کمر گس تہ زمانہ منسی

جاٹ، راجے تہ قریشی کوئی مِرزا تہ ملک
بنی پھِرنا کوئی خوجا تہ کوئی کھتری چٹک
کوئی سادات نا وارث تہ کوئی خان کھٹک

میں تھیں ہوسو گے جدوں اُس تہ زمانہ منسی
اُٹھ کھلا کہوٹی کمر گس تہ زمانہ منسی

سارے رلسو گے ماہڑی جان تہ پہاڑی بنسو
سُرخرو ہوسو جے اتحاد نا تمبُو تنسو
خیر لگنا تہ مِگی نہیں جے ماہڑی منسو

ٹُس تھیں ہو سو گے اگر مَس تہ زمانہ منسی
اُٹھ کھلا کہوٹی کمر گس تہ زمانہ منسی

پہاڑی ' گُجر تہ بکروال میسرے پہائی
سانجھیاں ٹھوکاں تہ ٹہارے ساجھی رائی بائی
تنگ نظری تہ سیانف اچھو لوڑاں کتھوں آئی

رنجشاں دوُر کری دَہس تہ زمانہ منسی
اُٹھ کھلا کہوٹی کمر گس تہ زمانہ منسی

پہاڑیاں کیتی سی گُجراں نی حمایت تگڑی
تیر تہ میر کدے کیتی نہ لنگی پگڑی
فیر گُس بالی ہندی ہے ایہہ سیاسی سکڑی
دُشمنی چھوڑو کرو بس تہ زمانہ منسی
اُٹھ کھلا کہوٹی کمر گُس تہ زمانہ منسی

اگ لائی ہوئی نی ہے منافق لوکاں
گُس ای پوڑاں تہ میں موڑاں نالے روکاں ٹوکاں
جُوڑی جانی ہے ٹُھہلی جے کدے اوگا ٹھوکاں
ہل اچھسی گی اگر رس تہ زمانہ منسی
اُٹھ کھلا کہوٹی کمر گُس تہ زمانہ منسی

فیر فوکے نہ کرو عمل کری دہسو ہاں
نویں تاریخ کوئی رقم کری دہسو ہاں
تاریاں نال سمندر کی تری دہسو ہاں
سَپ بنی اپنا جِگر ڈس تہ زمانہ منسی
اُٹھ کھلا کہوٹی کمر گُس تہ زمانہ منسی

وقت اچھسی گا مگر فیر پُھلی جاسو گے
مکر کوئی ہور نواں تکسو ڈوہلی جاسو گے
جے سُدھرسو نیہہ پیرو تہ رُلی جاسو گے
حق تلفی نا قلم کھس تہ زمانہ منسی
اُٹھ کھلا کہوٹی کمر گُس تہ زمانہ منسی
پہاڑیا پہاڑی بنی دہس تہ زمانہ منسی

سیاسی لوک

ماہڑے دیش نی آن تہ شان سیاسی لوک
ٹی بی، کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

چھوٹھے مُکھٹ لنگوٹ ململی چاہڑے نے
گُھلنے ذہن مالی چھوٹے کھاڑے نے
پردے پچھے چمچے رکھن پہاڑے نے

خلقت کی بس مفت گُھلان سیاسی لوک
ٹی بی، کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

رِشوت خوری دین سیاستداناں نی
لک تروڑے مہنگائی اِنساناں نی
کہہ پرواہ اِنہاں کی نازک جاناں نی

کھان تہ پین موج اُڈان سیاسی لوک
ٹی بی، کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

بُلٹ پرُوف تہ اے سی گڈیاں آلے لوک
لُٹے گُٹے چٹے پہولے پہالے لوک
کِس کِس راں انہاں سن تکو گالے لوک

فِر وی ہمدردی جتلان سیاسی لوک
ٹی بی، کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

چھوٹھے وعدے چھوٹھ نے دفتر کھولن ایہہ
جاں بولن تاں کوزے مِصری کھولن ایہہ
وچ الیکشن سو سو لافاں تولن ایہہ
جِتی تہ ہتھ مول نہ آن سیاسی لوک
ٹی بی ' کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

حق تلفی نی آری اُپر چھورن ایہہ
کُھلے پھٹاں اُپر لُون برُورن ایہہ
جاں بنڈن ور آن سیاسی چُورن ایہہ
کیسے تھیں وی نہ شرمان سیاسی لوک
ٹی بی ' کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

کُجھ اک لیکن پبلِک نے غمخوار وی ہین
خوف خدا نا رکھن آلے یار وی ہین
خدمتگار وی ہین پہاویں سردار وی ہین
آٹے اندر لون سمان سیاسی لوک
ٹی بی ' کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

کاش ظہور سُدھرنے اسمانی جوگے
ڈوہنگی گوری نالے ایہہ چھانی جوگے
فربے پیڈو نچھے قربانی جوگے
دیش کی نہ ایہہ سورگ بنان سیاسی لوک
ٹی بی ' کینسر تہ سرطان سیاسی لوک

جنون

کوئی جیلاں نا ڈر اسکی نیہہ تھانے تھیں نیہہ جھکنا
وجہ کہہ ہے جے شوہدا رت اندر نہانے تھیں نیہہ جھکنا

پہاویں اے کے چھونجا وہے پہاویں راکٹ یا سنتالی
لووے جے موہنڈیاں اُپر تکو چانے تھیں نیہہ جھکنا

عجب اس دور نا بچہ بندوقاں نا کھڈاڑی ہے
چلانے نی تہ گل چھوڑو کدے کھانے تھیں نیہہ جھکنا

کُتھے ایہہ ہتھ مکس آلے کُتھے ایہہ مُونڈھ منوں ناں
لنگھے کئی سال ٹھٹھا نہیں مگر ٹہانے تھیں نیہہ جھکنا

تکی اُڈنے ہواواں بچ جسم نے سینکڑے ٹوٹے
ذخیرے بچ ایہہ باروداں نے ہتھ باہنے تھیں نیہہ جھکنا

عُمر ایہہ کھیڈنے عیشاں تہ مستی نی سی اس نی ور
سگی اپنی رتو سنگ ایہہ فصل راہنے تھیں نیہہ چھکنا

خُدایا رحم کر بے بس قلم تڑفاٹ باہیا ہے
او سِر لاہنے تھیں نیہہ تھکنے ایہہ سِر لانے تھیں نیہہ چھکنا

تلخ حقیقت

کون کُسے نا ثانی یارا
دُنیا آنی جانی یارا
پریت لگانی بہتی سوکھی
لیکن توڑ نبھانی اوکھی
جوں مٹی ور مٹی لکھنا
تہ پانی ور پانی یارا
دُنیا آنی جانی یارا
چرخے نے سب پہیت اولے
اُلجھے سوٗت نہ ہون سوٗلے
وِچ کھڑاں نے گوہڑی پونی
نالے پیٹا تانی یارا
دُنیا آنی جانی یارا
اک گرام مکھیر نی خاطر
کئی کئی مہیناں تک متواتر
پانی رس پراں ور ڈھوئے
تاں دُنیا بڈیانی یارا
دُنیا آنی جانی یارا

ساہڑا کہہ کوئی ساہڑے پہانے
آکھن سگڑھ لوک سیانے
راہ کانے تھیں بہتر ہونی
اُوہلی تہ اکھ کانی یارا
دُنیا آنی جانی یارا
کون گُسے ناں ثانی یارا

نصیحت

ہتھے ور نہ ہتھ تہُری بوہ تھوڑے لِنگ ہلایا کر
اپنے ماء پیو نال جواناں توں وی ہتھ بٹایا کر

اج نی کرنی کل نی پہُرنی ڈاہڈا توں پچھتاسیں گا
پھل اپنی کیتی نا سجناں جھولی اندر پاسیں گا
ہر پاسے توں دِل کملے کی ایویں نہ پھڑ چھایا کر
اپنے ماء پیو نال جواناں توں وی ہتھ بٹایا کر

ماء پیو کرن کمائی کِتنی پہاری ڈگی چائی
پھرن بزارے گبرو بچے تکو جیہناں لائی
لوکاں کولوں ماء پیو کی توں طعنے نہ مروایا کر
اپنے ماء پیو نال جواناں توں وی ہتھ بٹایا کر

کہُر وِچ کم کرو تہ ہالی باہر دِسو تہ ہیرو
چھوٹھی شان ہے آخر چھوٹھی یاد رکھو ایہہ بیرو
پاُ سٹی تہ مانجا پھیری فِر تن کی چمکایا کر
اپنے ماء پیو نال جواناں توں وی ہتھ بٹایا کر

ماں بولی

عالمی تہیاڑا اے اَج ماں بولیاں
کھیڈسن ، نچسن مناسن ہولیاں
ہار تہ شدگار کرسن امڑیاں
شیرنی بنڈسن پہری تہ دمڑیاں
اَج تُھماں جاسن نہ ہرگز تھمڑیاں
نازنیناں ہار سجسن ٹولیاں
کھیڈسن ، نچسن مناسن ہولیاں
ذہن نے سارے دریچے کھولسن
مِصریاں اندر ہوا نے کہولسن
کو گسے نا ادب ہتھی تولسن
کھیڈسن لفظاں نیاں سنتولیاں
کھیڈسن ، نچسن مناسن ہولیاں

ساہڑی ماں بولی کی تکی بنّگنے
لونگ نکے نا مرپدے کھنکنے
گانی ، تیلا ، دولڑا سب چھنکنے
ٹُرنی اے رکھی تہ اَڈیاں پولیاں
کھیڈسن ، نچسن مناسن ہولیاں
بچڑیاں کی مان سنگ تکسن گئیاں
خِدمتاں سب یاد اے رکھسن گئیاں
فیر سالے تھیں مُڑی اچھسن گئیاں
کُچھ پہُرتھاں تہ ہنی کنکولیاں
کھیڈسن ، نچسن مناسن ہولیاں

فتنے دانی

کھہ کھہ روُپ بٹانی ڈین سیاست نی
خونی رقص رچانی ڈین سیاست نی

سُرمہ، سکڑا، بِندی، لالی لائی تہ
نچنی خصماں کھانی ڈین سیاست نی

روز نویں نِت فِتنے کرنی رہنی اے
خالص فِتنے دانی ڈین سیاست نی

تکو رِکسراں خلقت پھوُلی پھالی کی
اُنگلاں ور نچانی ڈین سیاست نی

گبرو سوہنے لچھے نِت دیاراں نے
پل وچ نِگلی کھانی ڈین سیاست نی

نہ ایہہ بُڈھی ہونی اے نہ مرنی اے
ایہہ شیطان نی نانی ڈین سیاست نی

کامل مرد کسے سنگ عقد کرانا سا
ہتھ ماہڑے نیہہ آنی ڈین سیاست نی

دیکھی جاسی

مار ہاں گیہڑا دیکھی جاسی
حامی کیہڑا دیکھی جاسی

منزل بنی سراب پُکارے
لکھ ڈبوئی فِر اک تارے
عشق سمندر ٹھاٹھاں مارے
ٹھیل دے بیڑا دیکھی جاسی
حامی کیہڑا دیکھی جاسی

ہنکن گھوڑے دوڑی آون
مِٹی چاۓ اشمان پہچاون
گُھر مارن سنسار ہلاون
پٹن بیہڑا دیکھی جاسی
حامی کیہڑا دیکھی جاسی

دُشمن دوُروں آنے دِن
تلواراں چمکانے دِن
نالے کھیرا پانے دِن
مُکے چھیڑا دیکھی جاسی
حامی کیہڑا دیکھی جاسی

ظہورؔ سدو نہ رہین پریتاں
وچ پہراواں نالے میتاں
کیا نیکاں کیا پاک پلیتاں
چھوڑ دے کھیڑا دیکھی جاسی
حامی کیہڑا دیکھی جاسی

مرحوم صابرؔ مرزا

صابرؔ مرزا صاحب ماہڑا ویر بڑا
ٹُری گیا کر ساریاں کی دِلگیر بڑا

سوہنی کھوئی آلا سوہنا شاعر سی
جِسنا حُسن اخلاق وی حدوں باہر سی

رکھنا سا مُسکان ہمیشہ بُلاں ور
بھنورا جِسراں اُڈنا رہنا پُھلاں ور

مست طبیعت آلا دِل نا شہزادہ
یاراں نا اوہ یار ادب نا دِلدادہ

یار تکّی تہ جِسنا چہرہ کِھلنا سی
نال کلیجے لائی جیہڑا مِلنا سی

ماں بولی نی خاطر کیتا کم اُسنا
زِندہ رکھسی ناں اُسنا تہ غم اُسنا

دُنیا کدوں ظہور نبھانی یاری ہے
اَج صابر نی کل اساہڑی باری ہے

سُخن

سُخن لفظاں نی اک سُچی لڑی اے
سُخن اندر لُکی حکمت بڑی اے

سُخن سُکی زِمی ور مینہہ نا قطرہ
عروسی تخت ور ریشم نا ستھرہ

سُخن رُکھے کیاری تھوہر ہونے
دِلاں ور نفرتاں نی مُہر ہونے

فرد بدفطرتا تہ بدزباناں
رہیا اے کل حیاتی مُنہہ نی کھاناں

رکھے جس بول مِٹھے تہ رسیلے
دِلاں ور راج کرنا بن وسیلے

نہ اِس وچ لوڑ کوئی زور و ذر نی
نہ تلواراں نی نہ تیر و تبر نی

بڑا مشہور اے نسخہ پُرانا
فلانا چِپھ نا کھٹیا اے کھانا

نانی آئی

نانی آئی نانی آئی
دوڑی اچھو نانی آئی

امی ابا اگے آئے
چُوڑاں نالے ڈولے چائے
نانی سُدھے ہتھ کہُمائے
لگنا جِیاں رانی آئی
نانی آئی نانی آئی

اک چلاؑ اک چلی آندی
مک توے ور تلی آندی
نالے تھوڑی دَلی آندی
رستے چوگ کھلانی آئی
نانی آئی نانی آئی

فیصل جوگا باجا آندا
نالے گڈا راجا آندا
جے کُجھ ہور مَتا جا آندا
نانی تُہم تُہمانی آئی
نانی آئی نانی آئی

سلمٰی فیصل لایا کہول
سیساں گے اُس نانی کول
کہانی نانی نی انمول
سارے مُل چُکانی آئی
نانی آئی نانی آئی

اک دِن نانی گئی بزار
اُتھوں آندے طوطے چار
پکھنواں سنگ رکھے پیار
تھندی چوری باہنی آئی
نانی آئی نانی آئی

ہفتہ نانی رہئی اساہڑے
پھنڈیاں چلھ کہلوٹے چاہڑے
نت اُمی کی مارے داڑے
تکو بہوں سیانی آئی
نانی آئی نانی آئی

اُٹھ نہ سکے فِر وی تکو
آکھے میںنوں اُپر چکو
ہوٹھ میرے ہوٹھاں ور رکھو
نال کلیجے لانی آئی
نانی آئی نانی آئی

تانے پیٹے خوب کتائے
بکھ بکھ رنگاں وچ رنگائے
نِکے نِکے کمل بنوائے
کیڈے کرم کمانی آئی
نانی آئی نانی

نانی تہ نانے نا پیار
آئی نیہہ سکنا بچ شمار
جِس پایا اوہ کرے خُمار
ہتھ سونے نی گانی آئی
نانی آئی نانی

ماسیاں مانویں کہٹ نیہہ کرنے
دوہتروانان نا کد جرنے
بچوں باہجیں اوکھے چرنے
اِیے رہت پُرانی آئی
نانی آئی نانی آئی

کاش ظہورؔ بناں مُڑ بچے
چھوٹھ تھیں خالی دِل نے سچے
کھاواں ناخ چروٹے کچے
ہُن مُوہنے نی کھانی آئی
نانی آئی نانی آئی

ٹام اینڈ جیری

ٹام تہ جیری لائی ریس
ہیلی پیڈ بنایا بیس

ٹام مگر تہ جیری اگے
تہرتی اُپر پیر نہ لگے

اگے ہے سا ٹائیگر کُتا
مست الست ہوئی تہ سُتا

جیری کیتی اک دلیری
سٹی اُپروں چھال لمیری

مگروں ٹام لگا کُتے ور
گیدڑ ٹھٹھا شیر سُتے ور

فیر کُتھے سی خیر بِلے نی
غیرت اُچھلی پیئی پلے نی

ڈر نالوں ہتھ پیر پھُلی گے
سارے نخرے ناز پھُلی گے

اُٹھی واء ہویا بے خبرا
موراں اُپروں لتھا لبرا
اِٹی ہویا بِلا ٹام
لگا شہر نے اندر جام
گڈیاں ہیٹھوں چھپنا لگنا
بڑیا اندر ٹھکنا ٹھکنا
اگوں جیری ٹھٹھا کیتا
چاۓ تیرا اج مَٹھا کیتا
جنیاں ٹام توں ہاری بیٹ
من لے ہار یا پیسے سٹ
ٹام نستا رہیا چُپ
پھَٹ چٹی تہ سُتا ٹھپ
کھاہدی بِلے قسم دوبارہ
ہووے لِسا پہاویں پہارا
دیس ہووے یا کہ پردیس
پُہلی مول نہ لاساں ریس

ڈل نی سیر

جون نے مہینے اک دوپہر
بچیاں کیتی ڈل نی سیر

اُتری ڈل بچ ساری فوج
چڑھی شِکارے ماری موج

چکر اِک بڈیرا لایا
چار چناری ڈیرا لایا

آسے پاسے پانی پانی
بچ ٹاپو نے رُت مستانی

جوں تھالی وچ رکھو کھیر
ڈل اندر دِسے کشمیر

پیر پنجال ہری نا پربت
پیّن آنی اس نا شربت

شالیمار نشاط وی کنڈھے
درگاہ پاروں لاٹاں بنڈے

ہر پاسے سبزہ پُھلکھیری
جنت دِسے چار چوفیری

ہوس بوٹاں وِچ ہسن میماں
اکدوجے کی دہسن میماں

کہہ اوول کہہ پرتھ گلان
پیراڈائیز آن ارتھ گلان

آیا سی جِسدم کشمیر
بولیا شہنشاہ جہانگیر

اگر فِردوس بروئے زمین است
ہمین است وہمین است وہمین است

چن

آ وَ بچو پوڑاں چن
پوڑی مول نہ چھوڑاں چن

دپہنہہ کولوں اے ڈرنا رہنا
اشمانے بچ ترنا رہنا
تہیاڑی لگی چڑنا رہنا
تاں اس راتی لوڑاں چن
آ وَ بچو پوڑاں چن

کہٹنا بدھنا مُڑی مُڑی تہ
تارے تکن جُڑی جُڑی تہ
سٹے لاٹاں اُڑی اُڑی تہ
تہرتی پاس کروڑاں چن
آ وَ بچو پوڑاں چن

سال تہ مہینے دھسنا رہنا
وقت اَساں تھیں کھسنا رہنا
نالے کھِڑ کھِڑ ہسنا رہنا

لانا بہُوں سروڑاں چن
آوَ بچو پوڑاں چن

دُنیا اِس نی بنی مرید
اس نے کارن کرن خرید
کڑوا چوتھ ہووے یا عید

سارے دوڑی لوڑاں چن
آوَ بچو پوڑاں چن

قُدرت کی ہویا منظور
بچ خلاواں جائی ضرور
ساہڑے بچے وی ظہور

لاسن خوب دروڑاں چن
آوَ بچو پوڑاں چن

برکت دُونی

برکت دُونی تینی چار
آ ؤ کھیڈاں چڑیاں کاگ

جوڑی تہ گُجھ پھٹیاں لیراں
اک باٹا جا رکھنوں سپڑاں

فِر لاواں پتھراں نیاں بُتیاں
دوُر ہلاڑن سارے جُتیاں

شروع کراں بے فکری نال
ٹاس کراں فِر ٹھکری نال

چھالن جانی بچ ہوا
منگن سارے نت دُعا

اَدھے سن ہی منگن خاص
اَدھے رکھن سُک نی آس

طے کرسی گی ٹھکری آنی
پدن آلے کیہڑے ہانی

کھیڈ شروع ہوئی جاسی گی
چڑیاں کاگ اُڈاسی گی

پہلے پینڈا دوُر پہچان
دُوے پھُنڈی ساڑی جان

سڑی جان جد آڈی سارے
فِر آنی اوہ پِدن پیارے
خوش ظہور اتنے ہونے ساں
چاڑھ کڑے جِتنے ہونے ساں

کافیاں

مِٹی نا بُت بنیا تیرا توں مِٹی بن جانا
کہہ مُنیاد وے بندیا تیری اج آنا کل جانا
نہ فرعون نہ راون بچیا نہ چنگیز ہلاکو
ہندو، مُسلم، سِکھ، عیسائی سبھناں نے مر جانا

آماہی! مُڑ بھلا دیسے کچر توں تڑفاسیں
مر جاساں فِر قبری اُپر مِٹی باہون آسیں
ماس مُکایا تن ماہڑے نا ہجر نے کُتیاں کاگاں
دوروں سفر کری توں اچھسیں کہہ پکسی فِر کھاسیں
دِل کلیجہ نالے ٹکڑے کھاون لائق ناہیں
داغ ماہڑے عشقے ورلکسی جے توں پھکھا مُڑ جاسیں

سڑ گیاں سڑ بل گئی اڑیو کوئی تہ باہیو پانی
پہلی سمجھ میں ہیرا چٹ گئی کر بیٹھی نادانی
امڑی اگے بول نہ سکاں چھکاں بابل کولوں
پر پیارے مار مُکاسن پھر جایاں ڈنڈ لانی

قطعے

کدے کدے تہ دِل کرنا ہے نس جایئے
دؤر کُدے ویرانے اندر بس جایئے
جے تہرتی ور اُلفت مہر محبت نیہہ
پھٹ جاوے تہ سارے اندر تہس جایئے

○

اکھراں اُپر رکھی چِٹھیاں پہَیجاں میں
نالے کُجھ آساں اَدھ رِٹھیاں پہَیجاں میں
پیڑاں سؤل مروڑے سب چھپائی تہ
گوشیاں اندر گلاں مِٹھیاں پہَیجاں میں

○

پینگاں نے رنگ اوس تھیں ٹھِٹھرے نے پھُل کُدے
اک بحرِ بے کراں کُدے ہونی ہے شاعری
ہڈیاں کی چرِ مرائی نچوڑی وجود کی
جائی ظہور تاں کُدے ہونی ہے شاعری

○

○

بنی آدم بنی پھرنا ہے جیہڑیا
صفت تھیں آدمی دِسنا نہیں ہے
پکے پھل نی اگر فطرت کی سمجھاں
نرم ہونا مگر فِساں نہیں ہے

○

کوئی منتر چلی سکیا نہ کوئی پھوک یا پھانڈا
مرض ایہہ لادوا وصلاں نا ہی محتاج رہنا ہے
کجو لکھ عشق کی تُس موم تہ کلیاں گلائی تہ
بہر صورت ایہہ مادہ قابلِ اخراج رہنا ہے

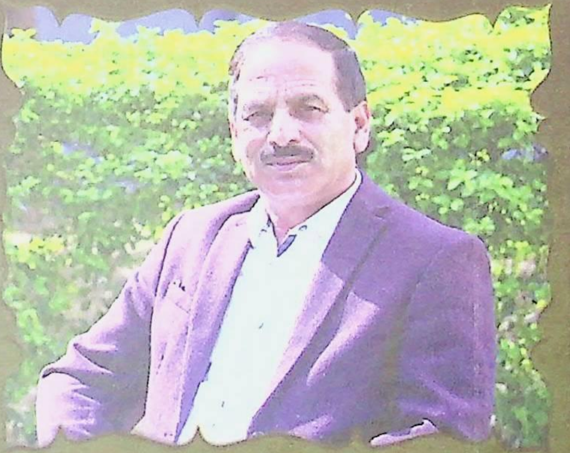
○

(مُک چُک)

BARFA'AN NE SAIK

Poetry(Pahari)

Sheikh Zahoor

شیخ ظہور ہوراں اپنی ماء بولی پہاڑی نے سچے تے سُچے خدمتگار ہین۔ پچھلے تقریباً ترِی پینتری سالاں تھیں اوہ پہاڑی نی کوئی وی بیٹھک ہووے یا کوئی پروگرام ہووے، ہر دم ہر گھڑی دامے دِرمے قدمے سخنے موجود رہنے ہین۔

ماء بولی نال اتنا پیار ہون نی وجہ تھیں ہی ظہور ہوراں اپنیاں سوچاں تے اپنے اصولاں کی شعراں نا روپ دینے واسطے اپنی ماء بولی برتی اے جیہڑی بتیاں تہاراں نے توسط سنگ اُنہاں نے انگ انگ بچ رچی بسی نی اے۔

"برفاں نے سیک" شیخ ظہور صاحب ہوراں نا پہاڑی زبان بچ پہلا شعری مجموعہ اے، جس نے پچھے اُنہاں نی تقریباً چالی سالاں نی محنت اے۔ انہاں نی شاعری پڑھی انسان ایہہ گل چنگی طراں سمجھی سکنا اے بے انہاں نہ صرف زندگی نے ہر پہلو کی چنگی طراں پرکھیا، تکیا تے تلوسیا اے سگوں اس ور غور فکر کری اپنے تجربیاں کی شعراں نے قالب بچ پیش کیتا۔ ظہور صاحب اَج نیاں شعری ضرورتاں کی روایت نی سنجھیالی نال اگلی نسل نے حوالے کرنے نا جتن کیتا اے۔ انہاں اپنیاں حمداں، نعتاں، غزلاں، گیتاں، نظماں، کافیاں، قطعیاں نی مدد نال پہاڑی شعری اُفق اُپر اک نویکلی پیہنگ نا رنگلا منظر نامہ پیش کری ماء بولی نی جھول بھر پور کرنے نا ہاڑا کیتا اے تے اس وی دُعا کرنے آں بے انہاں نا ایہہ ہاڑا بارگاہِ ایزدی بچ قبولیت حاصل کرے۔

عبدالواحد منہاس